

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	22968 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	106 Географія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	33
Повна назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Ідентифікаційний код ЗВО	02125510
ПІБ керівника ЗВО	Лянной Юрій Олегович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.sspu.sumy.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/33>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	22968
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Тип освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Повна загальна середня освіта
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра загальної та регіональної географії
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедра української мови і літератури, кафедра психології, кафедра історії України, кафедра інформатики, кафедра практики англійської мови, кафедра спортивних дисциплін та фізичного виховання
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	40002, м. Суми, вул. Роменська, 87
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	187307
ПІБ гаранта ОП	Сюткін Сергій Іванович
Посада гаранта ОП	Доцент
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	zavgeogr@sspu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(098)-213-37-22
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	3 р. 10 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Розроблення освітньо-професійної програми Географія (ОПП) обумовлено потребами Сумського регіону у висококваліфікованих фахівцях-географах, здатних до креативної науково-пошукової і конструктивної практичної діяльності з використанням сучасних методів і технологій в умовах реформування адміністративно-територіального устрою. Професорсько-викладацький склад кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (далі - СумДПУ) має потужний науковий потенціал, всі викладачі мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю навчальних дисциплін, що викладаються. Колектив кафедри здійснює підготовку вчителів географії з 1979 року, має значний досвід і власні традиції регіональних галузевих і комплексних географічних досліджень, сформувалася наукова школа професора Нешатаєва Б.М. з проблем геоекологічного та соціально-економічного розвитку регіону.

Реагуючи на потреби ринку праці та соціальний запит суспільства на проведення науково обґрунтованої регіональної політики і враховуючи наявність потужної навчально-методичної бази, СумДПУ з 01.09.2017 р. розпочав підготовку здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОПП Географія за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки.

ОПП Географія оновлена у відповідності до Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 10 – «Природничі науки», спеціальність 106 Географія, затвердженого і введеного в дію наказом № 805 Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р., враховує вимоги Законів України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017).

ОПП розглянута на засіданнях кафедри загальної та регіональної географії (протокол № 1 від 27.08.2020 р.), науково-методичній комісії природничо-географічного факультету СумДПУ (протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.), Вченої ради СумДПУ (протокол № 1 від 31.08.2020 р.) й уведена в дію з 01.09.2020 р. В ОПП враховані пропозиції роботодавців та здобувачів вищої освіти.

Гарант ОПП - кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії Сюткін Сергій Іванович; члени робочої групи: Корнус О.Г., завідувач кафедри загальної та регіональної географії СумДПУ, кандидат географічних наук, доцент; Корнус А.О., кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії; Нешатаєв Б.М., доктор географічних наук, професор кафедри загальної та регіональної географії; Данильченко О.С., кандидат географічних наук, старший викладач кафедри загальної та регіональної географії; Пономарьов О.М., начальник Сумського обласного центру з гідрометеорології; Маньковська А.В., завідувача туристсько-краєзнавчим відділом Комунального закладу Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю; Лук'янов А.М., студент 742 групи спеціальності 106 Географія.

СумДПУ - єдиний університет Сумщини і Полтавщини, який здійснює підготовку здобувачів вищої освіти за ОПП Географія.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2020 - 2021	50	3	0
2 курс	2019 - 2020	50	6	0
3 курс	2018 - 2019	50	0	0
4 курс	2017 - 2018	50	3	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	22968 Географія
другий (магістерський) рівень	22668 Географія

третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий)
рівень

програми відсутні

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	53315	19449
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	53315	19449
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>opp_106_geografiya_2020_1a732.pdf</i>	9uMxAFTtNTuCVU5hmhEIIKEG2Bo+TMoN9JYKkEFjO5Y=
Навчальний план за ОП	<i>navch_plan_106_geografiya_2020_00543.pdf</i>	YfNasxUbfwgz9RfGAJXE3mQfQoSz1UBz+MmzcpLMiSI=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>buc_b_2020_f26e4.pdf</i>	d/bKLBoDo4adcf4saobJOXUqJrm+Z5g1x7BNdwjVihA=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>vertel_b_2020_4e0dc.pdf</i>	NeQvIEfYCKCS4Z+qAXMdEU17uFUvrASAqXtBUk5DGTU=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>panchenko_b_2020_c57d8.pdf</i>	u/1+CWX8Q3e7JRtm02qmB6E2TVciqoHMHvjopw6Bnlk=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

ОПП передбачає здатність випускників до креативної науково-пошукової і конструктивної практичної діяльності з використанням сучасних методів і технологій на засадах ефективної комунікації, усвідомлення цінностей громадянського суспільства, чесності та професійного кодексу поведінки. ОПП орієнтована на формування у здобувачів загальних і фахових компетентностей та просторової уяви, які є основою успішної професійної діяльності в галузі географії з урахуванням регіональної специфіки.

Основна мета ОПП - підготовка фахівців, здатних генерувати та реалізовувати інноваційні ідеї в галузі географії, навчатися протягом усього життя й адаптуватися до мінливих вимог регіонального і глобального ринків праці. Унікальність ОПП полягає у відсутності подібних ОП у межах Сумської області та в оригінальному поєднанні ОК, які формують диверсифіковані знання, що підвищує конкурентоспроможність здобувачів. Викладання ОК забезпечують не тільки штатні викладачі кафедри, в рамках внутрішньої академічної мобільності лекції студентам проводять докт. геогр. наук, проф. УНУС Ю.О. Кисельов, докт. біол. наук, с.н.с. Національного науково-природничого музею НАНУ О.М. Ковальчук, докт. геогр. наук, проф. завідувач сектору територіальної організації суспільства Інституту географії НАНУ Г.П. Підгрушний, канд. геогр. наук, доц. ХНУ імені В.Н. Каразіна Ю.І. Кандиба та інші, у міжнародному співробітництві задіяний викладач Polarsirkelen High School (Норвегія) М.Г. Коновалов (<https://pgf.sspu.edu.ua/navchalni-dystsypliny>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

При розробленні ОПП враховано Статут СумДПУ імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf), Стратегію розвитку СумДПУ імені А.С. Макаренка на 2020-2030 роки (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya__b57d5.pdf), Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf).

ОПП конкретизує пріоритетні цінності, відображені в Стратегії розвитку університету щодо підготовки

конкурентоспроможних фахівців та особистісного творчого розвитку учасників освітнього процесу шляхом удосконалення природних здібностей здобувачів. Університет позиціонує себе як макаренківську родину, яка спирається на майже столітній освітній досвід та просвітницькі традиції, прийняття і розуміння всього різноманіття культур нашого світу, забезпечує максимальне сприяння розвитку здобувачів як відповідальних громадян та професіоналів, заохочує персональне лідерство завдяки органічному поєднанню освітньої, наукової та інноваційної діяльності на засадах академічної доброчесності та вільного обміну ідеями й інформацією в університетському середовищі.

**Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОПП:
- здобувачі вищої освіти та випускники програми**

Представники здобувачів вищої освіти входять до складу органів студентського самоврядування, є членами Вченої ради природничо-географічного факультету, студент 742 групи А.М. Лук'янов є секретарем експертної ради стейкхолдерів ОПП Географія, що забезпечує здійснення безпосереднього впливу здобувачів на зміст ОПП. Під час розробки ОПП були враховані пропозиції здобувачів вищої освіти щодо залучення студентів до складання маршрутів польових практик та збільшення кількості кредитів, відведених на написання кваліфікаційної роботи (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/vityag_iz_protokolu_ododo.pdf). 25% загального обсягу ОПП становить вибіркова компонента, що є основою формування індивідуальної траєкторії навчання. За ОПП ще не було випускників, тому обговорення відбувалося зі студентськими фокус-групами. На ОПП створена можливість врахування думки здобувачів ВО через щосеместрові анонімні онлайн-опитування Центру забезпечення якості вищої освіти СумДПУ (<https://sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia-steikkholderiv#>) та локальні опитування, які проводяться студентським самоврядуванням (<https://pgf.sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia>).

- роботодавці

Пропозиції роботодавців обговорюються на засіданнях експертної ради стейкхолдерів (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2021/protokol_3_zasidannya_ekspertnoyi_radi_steykholderiv_8e44c.pdf). Найбільшу увагу роботодавці приділяють формуванню практичних умінь, поєднанню навчання із набуттям практичного досвіду роботи за фахом та розширенню можливостей працевлаштування здобувачів. Побаження стейкхолдерів (О.М. Пономарьов, А.В. Маньковська, Т.М. Тесленко, С.М. Панченко) були враховані при складанні матриці забезпечення ПРН відповідними освітніми компонентами ОПП та при вдосконаленні змісту ОК. Результатом співпраці ЗВО і стейкхолдерів є оновлена ОПП 2020 р. Питання подальшої комунікативної взаємодії з роботодавцями обговорювалися на робочій зустрічі (<https://pgf.sspu.edu.ua/component/content/article/2-news/47-zustrich-zi-steykkholderami?Itemid=101>) та педагогічному фестивалі «Лідери Сумського педагогічного університету: знаю, умію, дію» (<https://pgf.sspu.edu.ua/component/content/article/2-news/75-lideri-sumskogo-pedagogichnogo-universitetu-imeni-a-s-makarenka-znayu-umiyu-diyu?Itemid=101>). Передбачена участь роботодавців як членів експертних комісій у підсумковій атестації випускників ОПП. Зважаючи на відсутність випускників за ОПП, для врахування зауважень і пропозицій поки що використовуються результати, отримані під час анкетування випускників спеціальності 6.040104 Географія*, яка реалізовувалася кафедрою в галузі знань 0401 "Природничі науки" (<https://sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia-steikkholderiv>).

- академічна спільнота

У процесі оновлення ОПП її основні положення були представлені академічній спільноті України. На основі обговорення з академічною спільнотою та врахування наданих рекомендацій збільшені можливості індивідуальної мобільності здобувачів завдяки створенню каталогу вибірових дисциплін (<https://sspu.edu.ua/universitet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>), до якого включено курс «Математичні методи в географії»; навчальну дисципліну «Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства» перенесено в цикл професійної підготовки; навчальну практику з географії розділено на 3 окремих освітніх компоненти у зв'язку з тим, що вони формують різні програмні результати навчання; збільшена кількість кредитів на підсумкову атестацію, зокрема відведено 6 кредитів на підготовку кваліфікаційної роботи.

На ОПП надали позитивні рецензії такі науковці: Ю.В. Буц, доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри природоохоронних технологій, екології та безпеки життєдіяльності Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця (https://pgf.sspu.edu.ua/images/buc_b_2020_f26e4.pdf); С.М. Панченко, доктор біологічних наук, доцент, начальник науково-дослідного відділу Гетьманського національного природного парку (https://pgf.sspu.edu.ua/images/panchenko_b_2020_c57d8.pdf).

- інші стейкхолдери

В ОПП враховані інтереси новостворених об'єднаних територіальних громад Сумської області щодо забезпечення висококваліфікованими фахівцями-географами та інтереси абітурієнтів щодо отримання якісної освіти. Завдяки тісній співпраці університету та інших стейкхолдерів на договірній основі (<https://pgf.sspu.edu.ua/dohovory-ta-uhodyro-sprivratsiu>), особливо під час проведення навчальної і виробничої практик, роботодавці мають можливість не тільки оцінити переваги і недоліки ОПП, але й продемонструвати власне розуміння компетентностей (зокрема soft skills) та висловити пропозиції щодо корекції ОПП та їх врахування в подальшій діяльності робочої групи. Головний спеціаліст відділу природно-заповідного фонду та біоресурсів Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської ОДА В.В. Вертель виступив рецензентом ОПП (https://pgf.sspu.edu.ua/images/vertel_b_2020_4e0dc.pdf). В ОК 2.03 Основи наукових досліджень та ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії, які забезпечують наукову складову ОПП, враховано досвід співпраці викладачів кафедри з молодими науковцями МАН (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/52-uchast-vikladachiv-kafedri-zagalnoji-ta-regionalnoji>

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Здійснення адміністративно-територіальної реформи і зростання ролі місцевого самоврядування вимагає наявності теоретично підготовлених, мотивованих і творчих фахівців-географів, які вміють спілкуватися в полікультурному середовищі, критично мислити, прогнозувати напрями регіонального розвитку, оцінювати соціальні, екологічні, економічні, політичні та інші наслідки прийняття управлінських рішень. Підготовка таких конкурентоспроможних фахівців-географів здійснюється на засадах інноваційних технологій навчання, академічної доброчесності, з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці регіону.

Це відображено у цілях ОПП через формування загальних і фахових компетентностей hard skills (ЗК 2, 5-7; СК 2-4, 6-8, 10) та soft skills, зокрема розвиток здатності самоорганізовувати професійну діяльність та вдосконалювати майстерність протягом життя (СК 1, 9, 11), формування вмінь ефективної комунікації (ЗК 3, 4, 8), усвідомлення цінностей громадянського суспільства (ЗК 11) тощо. Цілі ОПП та ПРН відповідають запитам роботодавців, що відображено в Угоді про співпрацю з ДСЯО в Сумській області від 27.02.2020 р. Тенденції регіонального ринку праці моніторяться шляхом проведення анкетування (<https://sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia-steikkholderiv>), круглих столів і зустрічей із стейкхолдерами (<https://pgf.sspu.edu.ua/component/content/article/2-news/2-zas-dannya-kruglogo-stolu-z-predstavnikami-robotodavts-v-m-sumi-na-kafedr-zagal-noji-ta-reg-onal-noji-geograf-ji?Itemid=101>).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Цілі та програмні результати навчання за ОПП визначено з урахуванням потреб географії, як комплексної галузі знань, що дозволяє сформувати цілісний холистичний погляд на соціально-економічний та екологічний розвиток різномасштабних територій. Галузевий контекст враховано у формулюванні інтегральної компетентності: “Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об’єктів та процесів”. Регіональний контекст відображено у формулюваннях ЗК6 і ЗК7, СК2, СК3 і СК5, а найповніше реалізовано в ОК2.22 “Географія Сумської області”. У змісті ОК2.05, ОК2.17, ОК2.20 вивчення територіальних структур господарства і регіональних ландшафтних структур передбачає використання матеріалів Сумського регіону. В темах 8-12 та 15-16 ОК2.11 “Гідрологія” регіональний аспект реалізується на прикладі водних об’єктів своєї місцевості. ПП1 і ПП2 повністю базуються на вивченні особливостей регіональних природних комплексів.

Регіональний контекст враховується шляхом узагальнення результатів дискусій і рішень щорічних наукових конференцій “Сумські наукові географічні читання” (<https://pgf.sspu.edu.ua/nauka/konferentsii>). Викладачі за ОК співпрацюють із Сумським територіальним відділенням МАН, є членами журі обласних олімпіад з географії, турнірів юних географів, що дозволяє оперативно реагувати на запити майбутніх абітурієнтів.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Цілі та програмні результати навчання ОПП спрямовані на таку підготовку здобувачів, яка реалізує визначену новітніми реформами освітню траєкторію відповідно до кращих європейських та українських традицій. Під час формулювання цілей і визначення ПРН14-15 враховано досвід подібних ОПП КНУ імені Т.Г. Шевченка, ХНУ імені В.Н. Каразіна, ЧНУ імені Ю. Федьковича, що дозволило удосконалити зміст ОК2.05, ОК2.13, ОК2.15, ОК2.17, ОК 2.20 (протокол засідання кафедри №__ від 27.02.2020 р.).

Постійний моніторинг аналогічних програм університетів Східної Європи, зокрема факультету океанографії та географії Гданського університету, дозволив врахувати актуальні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ЗК5, СК3, СК4) і теорії суспільної географії (ПРН1-3). Досвід викладання геоінформаційних систем та баз даних, отриманий при аналізі навчального плану з географії університету Казимира Великого (Бидгощ), реалізовано в ОК2.04. Враховуючи структуру навчальних планів цього університету та факультету природничих наук Університету Павла Йозефа Шафарика (Кошице), ОК 2.15 і ОК 2.21 були перенесені з вибіркової до обов’язкової. Вивчення досвіду Південночеського університету (Чеське Будейовице), Інституту географії Педагогічного університету імені Національної освітньої комісії (Краків) дозволило вдосконалити каталог вибіркової дисциплін (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplyn>), скоригувати робочі програми ОК для забезпечення необхідних компетентностей та підсилити студентоцентрованість силабусів.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

ОПП Географія оновлена у відповідності до Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 10 – «Природничі науки», спеціальність 106 Географія, затвердженого і введеного в дію наказом № 805 Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р., враховує вимоги Законів України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017). Усі результати навчання, передбачені Стандартом, забезпечуються обов’язковими освітніми компонентами ОПП. 75% обсягу програми спрямовано на забезпечення ЗК та СК, визначених Стандартом.

Передбачені Стандартом ЗК і СК узгоджені з відповідними ПРН. Підсумкова атестація здобувачів за даною ОПП відповідає визначенням у Стандарті формам: атестаційний іспит та кваліфікаційна робота. Система внутрішнього забезпечення якості освіти за ОПП Географія в СумДПУ імені А.С.Макаренка відповідає вимогам Стандарту.

Розбіжності між результатами навчання, сформульованими в ОПП, та вимогами Стандарту і Національної рамки

кваліфікацій (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. №519) відсутні.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

ОПП оновлена згідно вимог Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 10 – «Природничі науки», спеціальність 106 Географія, затвердженого і введеного в дію наказом № 805 Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

240

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

180

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

60

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Галузь знань, у якій розроблена ОПП: 10 Природничі науки.

Спеціальність: 106 Географія.

Загальний обсяг: 7200 год. (240 кредитів).

Загальний обсяг обов'язкових компонентів циклу загальної підготовки: 660 год. (22 кредитів) - 9% ОПП. Загальний обсяг обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки: 4365 год. (123,5 кредитів) - 51% ОПП. Загальний обсяг вибіркового компонентів: 1800 год. (60 кредитів) - 25% ОПП.

Частка практичної підготовки: 765 год. (25,5 кредитів) - 11% ОПП.

Підсумкова атестація: 270 год. (9 кредитів) - 4%.

Зміст усіх ОК відповідає предметній області спеціальності 106 Географія і має на меті формування у здобувачів загальних та фахових компетентностей, необхідних для виконання професійних завдань прикладного характеру в різних видах географічної діяльності та передбачає підготовку фахівців з можливостями кар'єрного зростання та широкого доступу до працевлаштування.

Досягнення мети ОПП забезпечується ОК природничо-, суспільно-географічного, картографічного, рекреаційно-краєзнавчого, геоінформаційного спрямування, що підтверджує її комплексний характер. Зміст ОПП відповідає методам і технологіям, якими має оволодіти здобувач: польових досліджень, геоекологічних досліджень, системно-структурний, кластерного аналізу, картографічний тощо.

Комплексність підготовки фахівців ґрунтується на тісних зв'язках між навчальними дисциплінами, методами й технологіями навчання. Найбільш повно синтезують знання і практичний досвід різних галузей географії та розвивають вміння аналізувати географічний потенціал території ОК2.07, ОК2.09, ОК2.13, ОК2.15, ОК2.17, ОК2.19, ОК2.20, ОК2.21, ОК2.22. Формування мовно-комунікативних компетентностей (ЗК3-4) забезпечують ОК1.02 і ОК1.03, які розвивають володіння різними стилями спілкування, вміння опрацьовувати фахові тексти і вести розгорнутий академічний монолог/діалог та полеміку з географічної проблематики. ОК1.04, ОК2.03, ОК2.04, ОК2.17, ОК2.23, ОК2.24 спрямовані на формування умінь і навичок використання інформаційних методів і технологій в організації комплексних досліджень географічних об'єктів.

Теоретичний зміст предметної області ґрунтується на геопросторовій (територіальній) організації ландшафтної оболонки Землі, природних і соціально-економічних закономірностях її функціонування.

Ефективність освітнього процесу забезпечується акцентом на формуванні фахових географічних компетентностей під час навчальних і виробничих практик шляхом використання в польових умовах отриманих теоретичних знань. Закріплення ПРН1-6, ПРН8, ПРН11, ПРН13, ПРН15 здійснюється в процесі проходження навчальних і виробничих практик на підприємстві (установі) та проведення власних наукових досліджень при написанні курсових і кваліфікаційних робіт. ОК2.03 та ОК2.05 містять синтезований матеріал про дотримання академічної доброчесності. Для посилення конкурентоспроможності здобувачів вищої освіти пропонується низка вибіркового дисциплін прикладного спрямування (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>).

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів регулюється п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А. С. Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) та Положенням про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilnyy_vibir_disciplin_e84b5.pdf). Здобувачам пропонується достатній перелік дисциплін за вибором, який відповідає 25% загального обсягу ОПП (60 кредитів). Здобувач формує індивідуальний навчальний план студента, включаючи до нього вибіркові дисципліни <https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>.

Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здійснюється за такими напрямками: широкий вибір дисциплін відповідно до ОПП; проходження практик за індивідуальним завданням; вільний вибір теми і методології написання курсових та кваліфікаційної роботи. Для формування професійних умінь і здібностей здобувачі залучаються до роботи в наукових проблемних групах, де можуть обрати індивідуальну дослідницьку тему.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Право на вибір навчальних дисциплін регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) Розділ 8. Процедура вибору студентом навчальних дисциплін та Положенням про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilnyy_vibir_disciplin_e84b5.pdf). Здобувачі мають право обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для ОПП та запропоновані іншими кафедрами ЗВО. Перелік освітніх компонентів за вибором здобувачів та анотації до них розміщені на сайті університету. Науково-педагогічні працівники пропонують навчальні дисципліни для формування Каталогу вибіркових дисциплін з урахуванням ініціативи та побажань студентів. Сформований перелік навчальних дисциплін, який подається до Каталогу, розглядається і затверджується на засіданні кафедри. Затверджений в установленому порядку Каталог вибіркових дисциплін розміщується на сайті Університету в розділі «Освітній процес. Каталог вибіркових дисциплін» (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>) та особистих електронних кабінетах студентів. Здобувач здійснює вибір навчальних дисциплін із Каталогу вибіркових дисциплін у цих кабінетах. Інформація щодо результатів вибору навчальних дисциплін автоматично обробляється у програмі «Деканат+Університет» та аналізується навчальним відділом Університету. Вибір здобувачем навчальних дисциплін із Каталогу, представлений у його особистому електронному кабінеті, та наявність сформованої групи є підставою для включення цієї дисципліни до індивідуального навчального плану студента на навчальний рік. Запис на вибіркові дисципліни ОПП згідно пп.8.4-8.6 “Положення про організацію освітнього процесу...” відбувається щорічно у березні після прослуховування пробних лекцій та ознайомлення з програмами дисциплін. В ОПП передбачено блок вибіркових компонентів загальним обсягом 60 кредитів, що становить 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Кафедра оновлює перелік вибіркових дисциплін ОПП із урахуванням тенденцій розвитку спеціальності й ринку праці, рівня задоволеності студентів. Випускова кафедра може дозволити студентам-учасникам академічної мобільності зарахувати вибіркові дисципліни, які прослухані ними в іншому університеті, але не представлені в Каталозі вибіркових дисциплін. З об’єктивних причин студент може внести зміни до заявленої ним варіативної складової індивідуального навчального плану на наступний навчальний рік, подавши до деканату відповідну заяву. Заява може подаватись до початку навчального року за умови, якщо студент не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни. Рішення про можливість задоволення заяви студента щодо внесення змін до індивідуального навчального плану приймається вченою радою факультету.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів регулюється “Положенням про проведення практик ...”

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf), наскрізною програмою практики (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/naskrizna_programa_praktik_106_1-2020-21_ee9a4.pdf) та робочими програмами практик. Навчальна практика з географії (топографо-географічна) (2 семестр, 6 кредитів) триває 4 тижні та формує загальні (ЗК1, ЗК6-10) і спеціальні (СК4, СК6, СК8-9, СК11) компетентності. Навчальна практика з географії (фізико-географічна) (4 семестр, 6 кредитів) триває 4 тижні та формує ЗК1, ЗК6-10 і СК3-4, СК6, СК8-9, СК11. Навчальна практика з географії (суспільно-географічна) (6 семестр, 4,5 кредити) триває 3 тижні та формує ЗК1, ЗК5-10 і СК3-4, СК6, СК8-9, СК11. Частка навчальних практик складає 7% від загального обсягу годин. ОПП передбачає виробничу практику на підприємстві (установі) (8 семестр, 9 кредитів) тривалістю 6 тижнів, що складає 4% від загального обсягу годин. Ця виробнича практика формує ЗК1-2, ЗК5-10 та СК1, СК3, СК8-9, СК11 і проводиться згідно укладених договорів (<https://pgf.sspu.edu.ua/dohovora-ta-uhody-pro-spivpratsiu>). Діяльність студентів у період практики є аналогом майбутньої професійної діяльності. За результатами проходження практики роботодавці надають характеристику щодо якості підготовки здобувачів, яка зберігається в їх особових справах. Згідно з опитуваннями, стейкхолдери схвально оцінюють фахові компетентності і soft skills здобувачів.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Формування soft skills відповідає меті ОПП. Зміст ОПП сприяє набуттю системи соціальних навичок, це забезпечують ЗК3-4, ЗК8-12. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами формують ОК1.02, ОК1.03; розвиток навичок міжособистісної взаємодії - ОК1.05, ОК2.01, ОК2.03, ОК2.15, ПП1-4 тощо. ОК2.23, ОК2.24, ПА2, ПА3 формують уміння професійної комунікації, здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство. Всі ОК з

циклу професійної підготовки формують критичне мислення та здатність навчатися упродовж життя. Підготовка та захист курсової роботи дозволяють студентам розвивати навички логічного мислення та аргументованого висловлювання думок. Умінню працювати в команді, вирішувати конфлікти та вихованню особистості з активною громадянською позицією сприяє проходження навчальних і виробничих практик, участь у міжвузівській суспільно-географічній практиці (<https://pgf.sspu.edu.ua/fotogalereia-praktyk>), навчальних екскурсій на підприємства (<https://pgf.sspu.edu.ua/navchalnyi-protses-geografia>). Участь здобувачів у роботі проблемних груп, науково-практичних конференцій та інших наукових заходах формує креативність, академічну культуру, здатність до адаптації в нових професійних ситуаціях.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній. Професійна кваліфікація не присвоюється.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

У Положенні про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) визначено норми навантаження здобувачів у процесі освітньої діяльності за ОПП. Конкретна кількість аудиторних годин на семестр для відповідних спеціальностей визначається навчальними планами. Загальне навантаження за ОПП становить 7200 год., з яких аудиторна робота - 2628 год., самостійна робота - 4572 год. (63,5% загального навантаження; відповідно до Положення про самостійну роботу студентів у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf) обсяг самостійної роботи має становити від 40% до 70%). Така структура відображає практичне спрямування ОПП та індивідуалізацію освітньої траєкторії. Тижневе аудиторне навантаження становить від 19 до 23 годин. Таке аудиторне навантаження є цілком прийнятним і не призводить до перевантаження здобувачів вищої освіти. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації ОПП, а також питомої ваги в освітньому процесі практичних і лабораторних занять. З метою визначення оптимальної завантаженості здобувачів ОП використовується наступні підходи: опитування студентів; взаємодія із органами студентського самоврядування; спостереження викладачів, кураторів, керівників навчальних та виробничих практик.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За ОПП Географія дуальна форма освіти не здійснюється.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://sspu.edu.ua/vstupna-kampaniia>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Відповідно до «Правил прийому...» (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/12/30/rules_2021.pdf) право вступу на навчання за спеціальністю 106 Географія мають особи, які здобули повну загальну середню освіту, освітній ступінь (ОС) молодшого бакалавра або освітньо-кваліфікаційний рівень (ОКР) молодшого спеціаліста. Прийом вступників на навчання проводиться за результатами ЗНО, для вступу на основі ОС молодшого бакалавра та ОКР молодшого спеціаліста крім сертифікатів ЗНО вимагається складання фахового іспиту з географії. Конкурсні предмети їх та вагові коефіцієнти розміщені на офіційному сайті ЗВО у розділі «Вступ», на ньому ж оприлюднюються поточні рейтингові списки вступників (<https://sspu.edu.ua/vstupna-kampaniia-2021>) на підставі даних, внесених до ЄДЕБО. Особам, які здобули ОС молодшого бакалавра або ОКР молодшого спеціаліста, у СумДПУ імені А.С.Макаренка дозволяється перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначено Стандартом вищої освіти (не більше 60 кредитів ЄКТС). Такі вступники можуть прийматись на перший курс зі скороченим строком навчання. Програми випробувань на скорочений термін навчання з метою максимального врахування особливостей ОПП щорічно переглядаються на засіданні кафедри, ухвалюються головою фахової атестаційної комісії та головою приймальної комісії. Згідно "Положення про Всеукраїнські олімпіади..." (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0016-17>) учасникам Всеукраїнських олімпіад СумДПУ з географії, які вступають на ОПП, нараховуються додаткові бали при розрахунку конкурсного бала.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються Положенням про організацію освітнього процесу
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf, Положенням про академічну мобільність студентів
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf, Положенням про перезарахування результатів навчання
https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_a4e48.pdf.
Перезарахування результатів навчання здійснюється на підставі порівняння навчальних планів спеціальності та академічної довідки учасника освітнього процесу. При перезарахуванні форм підсумкового контролю з дисциплін іспит, складений у закладі, що приймає вступника, може бути зарахований як залік із відповідною оцінкою за шкалою ЄКТС. Залік, якщо він був оцінений за шкалою ЄКТС, може бути зарахований як іспит з оцінкою за шкалою ЄКТС та переведенням у національну шкалу. При перезарахуванні дисципліни зберігається попередньо здобута позитивна оцінка учасника освітнього процесу. При перезарахуванні застосовується ЄКТС-рейтинг-система. Остаточне рішення щодо перезарахування результатів навчання здійснюється за наказом ректора університету або першого проректора на підставі документів: договорів про навчання, про практику, академдодвідки, витягу з навчальної картки.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Практики застосування вказаних правил за ОПІ Географія не було, оскільки не було звернень з цього питання учасників освітнього процесу.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання відповідних результатів навчання регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azco3.pdf), п. 1.4. Положення про самостійну роботу студентів у СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf) передбачено включення до самостійної роботи студентів таких видів неформальної освіти: робота у студентських наукових гуртках, проблемних групах, семінарах; участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах. Згідно рішення кафедри загальної та регіональної географії перезарахування окремих тем чи видів робіт (самостійна робота) навчальної дисципліни здійснюється відповідно п. 3.9.13 «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/06/18/vityag_z_protokolu_12_ae047.pdf). Відповідно до п.3.7 Положення для перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, здобувач подає декану факультету відповідні документи (Додаток 1 Положення). Декан видає розпорядження про створення фахової комісії, яка ухвалює рішення про перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті та згідно з рішенням засідання фахової комісії спеціальності 106 Географія у I семестрі 2020-2021 н. р. відбулося перезарахування відповідних видів робіт як результату навчання, отриманого у неформальній освіті. Відповідно до п. 3.9.1. декан факультету видав розпорядження про створення фахової комісії (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/12/17/rozporuyadzhennya_9abbe.pdf). На засідання фахової комісії відбулося перезарахування з ОК «Економічна і соціальна географія України» (викладач - доцент О.Г. Корнус) за участь у міжнародній науковій конференції та наукову публікацію в обсязі 8 годин (0,3 кредита) (протокол №1 від 17.12.2020 р. (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/protokol1_016ed.pdf) та з ОК «Географія Сумської області» (ст. викладач О.С. Данильченко) за участь у всеукраїнській науковій конференції та публікації наукових тез в обсязі 8 годин (0,3 кредита) (протокол №2 від 17.12.2020 р.) (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/protokol2_21476.pdf).

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Керівним документом у виборі форм і методів навчання є Положення про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf). Освітній процес у СумДПУ здійснюється за такими формами: навчальні заняття (лекції, практичні, лабораторні), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи, атестація. В освітньому процесі застосовуються елементи дистанційного навчання (Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів ВО із використанням дистанційних технологій (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/por_org_kontrolyu_z_vik_distanc_tehn_75d2b.pdf)).

Викладачі вільно обирають форми і методи навчання з урахуванням ПРН, досягненню яких сприяє студентоцентроване навчання з використанням інноваційних технологій і методів (абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький), інтерактивно-комунікативних форм (тренінги, презентації, дистанційні освітні технології) з акцентом на практичних методах навчання (лабораторні, практичні, графічні та дослідні роботи). Онлайн-опитування, проведене студентським самоврядуванням, засвідчує високу оцінку здобувачами використаних методичних прийомів навчання (<https://pgf.sspu.edu.ua/online-opytuvannia>). Методи навчання використовуються залежно від мети, завдань тієї чи іншої теми, загальних та фахових компетентностей і ПРН, яких необхідно досягти. Матриця відповідності ПРН освітніх компонентів і обраних методів навчання та форм оцінювання наведена в таблиці 3.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Застосування студентоцентрованого підходу задекларовано у «Положенні про організацію освітнього процесу...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf). Цей підхід в освітньому процесі реалізується через індивідуальні консультації, можливість вибору тем курсових і кваліфікаційних робіт, місця проходження виробничої практики, завдань самостійної роботи та індивідуальних навчально-дослідних завдань за компонентами ОПП з урахуванням інтересів студента, можливість навчання у зручний для здобувачів час завдяки платформі Moodle. В ОПП передбачена варіативна складова, яка становить 25% («Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами ВО...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilny_vibir_disciplin_e84b5.pdf)). Викладачі кафедри вважають студентів рівноправними суб'єктами освітнього процесу. Здобувачі можуть отримати консультацію викладача в позааудиторний час. Результати опитування на Google-формі свідчать, що студенти задоволені рівнем викладання, отриманим рівнем знань та вмінь, відкритістю та доступністю викладачів до спілкування. Середній результат анкетування щодо якості викладання у II півріччі 2019-20 н.р. склав 7,9 б. (за 10-бальною шкалою) (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/17/skan_zdobuvachi_bfo24.pdf). Результати опитування у I півріччі 2020-21 н.р. виявилися вищими: 8,7 б. у середньому; володіння викладачами навчальним матеріалом оцінено у 9,1 б., відкритість та доступність викладачів - у 9,0 б., система оцінювання є зрозумілою та прозорою для студентів (8,9 б.).

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Освітній процес в СумДПУ базується на принципах академічної свободи та незалежності від особистих релігійних чи політичних поглядів викладачів та керівництва університету. НПП мають право на академічну свободу («Положення про організацію освітнього процесу...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf)), що передбачає творчу ініціативу, розробку авторських програм і силабусів навчальних дисциплін. ЗВО не обмежує викладачів у виборі ними методів навчання і викладання за даною ОПП. Викладачі і студенти мають право безкоштовного користування інформаційними ресурсами та послугами навчальних і наукових структурних підрозділів СумДПУ, фондами бібліотеки; право участі в колегіальних органах управління (відповідно до Статуту університету (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf)). «Положення про організацію освітнього процесу...» враховує інтереси здобувачів через вільний вибір навчальних дисциплін, тематики наукових досліджень, можливість навчання за індивідуальним графіком. На практичних заняттях пропонуються дискусійні питання методології географічної науки та прогнозування стану природно- і суспільно-територіальних комплексів, обговорення яких передбачає врахування думок усіх учасників без нав'язування поглядів викладача. Під час виступів студенти вільно доводять власну позицію. ОПП передбачає самостійну діяльність здобувачів, засновану на принципах свободи творчості завдяки використанню проблемного, частково-пошукового та дослідницького методів навчання.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Усі учасники освітнього процесу мають змогу своєчасно отримувати інформацію про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання у межах окремих ОК. Інформування викладачів відбувається таким чином: зміст ОК ОПП обговорюється на засіданнях кафедр, ухвалюється науково-методичною комісією факультету, оприлюднюється на сайті ЗВО. Інформування здобувачів реалізується в такий спосіб: робочі програми і силабуси ОК ОПП, які затверджені до початку навчального року, наявні у вільному доступі на сайті ЗВО; на початку семестру з метою інформування здобувачів проводяться тематичні кураторські години. Порядок і критерії оцінювання визначаються «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyvannya_ekts_9c538.pdf), яке оприлюднено на сайті ЗВО. На першому занятті з кожного ОК викладачі інформують здобувачів про мету й завдання, компетентності, програмні результати, форми й методи роботи, критерії оцінювання, види звітності, неформальне навчання, академічну доброчесність, графік індивідуальних консультацій з курсу, який реалізується очно або електронною поштою. Перед проходженням практик проводиться настановча конференція за участю керівників практик. Під час дистанційного навчання використовується платформа Moodle.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...»

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) здобувачі ОПП залучаються до наукових досліджень викладачів на засадах академічної свободи, беруть участь у науково-дослідних заходах кафедри загальної та регіональної географії. «Положення про науково-дослідну роботу студентів...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_naukovo-doslidnu_robotu_studentiv_5515f.pdf) унормовує поєднання навчання і досліджень здобувачів, яке сприяє розвитку наукового мислення і творчого підходу до вирішення теоретичних і практичних завдань майбутньої професійної діяльності. Підґрунтям для якісної реалізації інтеграції навчання і дослідження є вивчення освітніх компонентів ОК2.03, ОК2.05, ОК2.23, ОК2.24, ПП4, ПА1 тощо, які передбачають набуття дослідних компетентностей (ІК, ЗК6-7, СК1, СК3, СК6-8) і підготовку публічної презентації результатів досліджень. В основу вищезгаданих, а також ОК2.04, ОК2.06, ОК2.10-2.13, ОК2.16, ОК2.17, ОК 2.22 покладено результати авторських наукових досліджень викладачів. Здобувачі при виконанні курсових і кваліфікаційних робіт залучаються до діяльності наукових проблемних груп та науково-дослідної лабораторії регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень (<https://pgf.sspu.edu.ua/naukovo-dosl-lab-geo>). Студентів регулярно інформують щодо можливостей участі у академічних та наукових комунікаціях і заходах, конкурсах наукових робіт тощо, шляхом електронних повідомлень від викладачів кафедри і гаранта ОП, викладення інформації на сторінці природничо-географічного факультету, сторінках кафедри у соціальній мережі фейсбук (<https://www.facebook.com/kzrgeography>). Науковий доробок здобувачів за ОПП був представлений на Всеукраїнській заочній науковій конференції "Освітні та наукові виміри природничих наук" (м. Суми, 8 грудня 2020 р.) (<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/9720>), 35-й Міжнародній науково-практичній конференції "Science, research, development" (м. Білосток, Польща 27-30.11.2020 р.) (<https://pgf.sspu.edu.ua/images/speasyimagegallery/albums/18/images/1kernos12.jpg>). У здобувачів є можливість оприлюднити результати власної науково-дослідної роботи або спільних наукових досліджень з викладачами у виданні "Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки" (<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/545>) - за результатами останнього оцінювання даного видання наукометричною базою Index Copernicus International його рейтинговий показник у цій базі становить ICV = 78.11 (<https://journals.indexcopernicus.com/search/journal/issue?issueId=all&journalId=47515>). Студенти мають можливість здійснити апробацію своїх наукових здобутків на Міжнародній конференції "Актуальні проблеми дослідження довкілля" (<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/580>), щорічних Всеукраїнських конференціях "Сумські наукові географічні читання" (<https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/583>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Робочі програми навчальних дисциплін оновлюються з урахуванням результатів моніторингу й періодичного перегляду ОПП, побажань і зауважень здобувачів та стейкхолдерів («Положення про внутрішній моніторинг...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf); «Рекомендації з навчально-методичного забезпечення...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/rekomendaciyi_gp_83065.pdf)).

З метою забезпечення професійної спрямованості освітніх компонентів робочі програми розглядаються навчально-методичною комісією факультету. Оновлення змісту ОК здійснюється з використанням результатів стажування (підвищення кваліфікації) викладачів, участі окремих НПП в роботі підкомісії зі спеціальності 106 «Географія» сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України, Гетьманського національного природного парку та наукових конференцій. Змістове наповнення робочих програм навчальних дисциплін та список рекомендованих джерел інформації є авторськими і систематично переглядаються. Оновлення зумовлюється як зміною кількості годин, так і удосконаленням навчально-методичних матеріалів відповідно до науково-технічного прогресу та вимог часу. Так, за результатами участі у партисипативному німецько-українському семінарі MARISCO (15-16.05.2019 р.) (<https://pgf.sspu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist>) лекційний матеріал ОК 2.10 доповнено темою «Зміни клімату»; в ОК 2.19 оновлено зміст тем 6 і 11. На підставі аналізу авторефератів, які надходили на рецензування, до змісту занять відповідних ОК вносяться окремі наукові факти та результати сучасних наукових досліджень. Зокрема оновлено зміст тем 6 (температури повітря та опади зимових сезонів) і 19 (характеристики субальпійських та альпійських ландшафтів в межах Українських Карпат) з ОК 2.19, теми 5 (методика оцінки антропогенних ландшафтів) з ОК 2.14. Відбувається постійне оновлення фактологічного матеріалу згідно даних Державної служби статистики України та інших джерел, необхідних для проведення графічно-розрахункових робіт ОК2.05, ОК 2.16, ОК2.17. З метою підсилення регіонального аспекту доповнено зміст тем 8-12 і 15-16 ОК2.11. На основі наукових досліджень, проведених викладачами в межах кафедральної науково-дослідної теми "Географія Сумської області: особливості природи, соціально-економічного розвитку та раціонального природокористування" (0117U004980) оновлено тематичний зміст робочої програми, лекційний матеріал та практичні завдання ОК 2.22. Зміст практичних робіт ОК2.04 збагачений застосуванням сучасних ГІС-технології на базі програми ArcGis, розробленої компанією ESRI, а також ArcGIS Online. На сторінці наукової бібліотеки СумДПУ (<https://library.sspu.edu.ua/>) представлено методичне забезпечення дисциплін, яке постійно оновлюється. Ініціаторами оновлення ОК виступають як викладачі, так і здобувачі, роботодавці чи інші стейкхолдери.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

В університеті функціонує система академічної мобільності, яка надає всім учасникам освітнього процесу доступ до Еразмус+ та інших програм. Викладачі відстежують досягнення світової науки з метою оновлення змісту своїх дисциплін, публікують статті у закордонних виданнях. Доцент О.Г. Корнус пройшла 16.11-28.12.2020 р. науково-педагогічне стажування у Люблінському університеті природничих наук (Польща). Доцент А.О. Корнус взяв участь у I міжнародній докторській літній школі з географії «Urban Identities, Geopolitics and Urban Policy» (5-10 червня 2019 року, організована спільно Університетом Осло (Норвегія) та ХНУ імені В.Н. Каразіна), а також у зимовій академії

«Екологічна безпека ЄС та України в контексті глобальних кліматичних змін» (14-18.12.2020 р., в рамках проєкту ЄС Erasmus+ Jean Monnet Chair «EU Climate Leadership» 620031-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR). До реалізації ОПП в рамках міжнародного співробітництва залучений викладач Polarsirkelen High School (Норвегія) М.Г. Коновалов (<https://pgf.sspu.edu.ua/component/content/article/2-news/63-mizhнародne-spivrobitnitstvo-kafedri-zagalnoji-ta-regionalnoji-geografiji?Itemid=101>). Наукова бібліотека університету надає доступ здобувачам до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science. Усі викладачі зареєстровані в наукових мережах Google Scholar Academia та інших, де оприлюднюють результати власних досліджень. Здобувачі ВО залучені до роботи НДЛ регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень, результатом цієї діяльності є участь у міжнародних конференціях.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Поточний та підсумковий контроль здійснюються відповідно до графіку навчального процесу та програм навчальних дисциплін і регламентуються п.4.7 Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf), Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/ або інформальній освіті (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_a3c03.pdf). Поточний контроль враховує результати виконання практичних і лабораторних робіт, самостійної роботи та індивідуальних навчально-дослідних завдань, контрольних (тестових) робіт (у т.ч. з використанням платформи Moodle https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/por_org_kontrolyu_z_vik_distanc_tehn_75d2b.pdf). Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту, заліку, захисту курсових робіт, звітів навчальних та виробничої практик). Колективом кафедри створений масив завдань, тестів, контрольних питань з кожного освітнього компоненту ОПП. Рівень сформованості знань, понять (ПРН1-2) перевіряється шляхом різномірних запитань: визначення термінів, вибір альтернативи, встановлення відповідності. Сформованість практичних вмій (ПРН7-9) встановлюється шляхом перевірки виконання лабораторних/практичних/розрахунково-графічних робіт, індивідуальних навчально-дослідних завдань, яка проводиться у формі усного чи письмового опитування. ПРН5-8, які передбачають збір та аналіз інформації, використання інформаційних та інших технологій, моделювання, з'ясування різноманітних характеристик об'єктів дослідження, оцінюються під час захисту курсових звітів практик. Самооцінювання передусім оцінюванню роботи викладачем та спонукає студента до рефлексії й самоконтролю. Процедура самооцінювання реалізована на платформі Moodle (у кожному ОК передбачені тренувальні тести без оцінювання з можливістю відслідкування правильних відповідей). Оцінювання самостійної роботи окремо відзначається в академічних журналах. Об'єктом додаткового заохочення для здобувачів за рішенням кафедри може бути виконання інших видів робіт: участь у роботі студентських проблемних груп і НДЛ регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень, виступи на студентських наукових конференціях, публікація результатів наукового студентського дослідження. Ректорський контроль проводиться відповідно до п. 5.4.3. Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf). Різноманітність форм контрольних заходів, їх різноплановість, змістове наповнення, періодичність застосування, збалансованість розподілу балів дозволяють об'єктивно оцінити рівень сформованості компетентностей здобувачів вищої освіти за ОПП.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Оцінювання результатів навчання є інструментом визнання успішного завершення студентом обов'язкових видів навчальної діяльності і досягнення визначених результатів навчання. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf). У Положенні про порядок оцінювання знань студентів (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf) наведено вичерпний перелік форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Відповідно до Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/rekomendaciyi_gp_83065.pdf) у кожній робочій програмі представлені засоби діагностики результатів навчання, критерії оцінювання та розподіл балів. Під час поточного контролю з дисциплін, формою контролю яких є залік, здобувач максимально може набрати 100 б.; під час поточного контролю з дисциплін, формою контролю яких є іспит, - 75 б., та має право підвищити результат під час підсумкового контролю на 25 б., які відводяться на іспит. Підсумкова атестація здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою контролю навчальних досягнень.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання

доводяться до здобувачів вищої освіти?

Процедура проведення контрольних заходів визначається Положенням про порядок оцінювання знань студентів (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf). Інформація про форми контрольних заходів, критерії оцінювання результатів навчання та розподіл балів, засоби діагностики результатів навчання (іспити, заліки, контрольні роботи, презентації, графічно-розрахункові роботи) подається у робочих програмах навчальних дисциплін (<https://pgf.sspu.edu.ua/osvitni-komponenty-2020-2021-orr-heohrafiia-persho-ho-rivnia-vyshchoi-osvity-za-spetsialnistiu-106-heohrafiia>) та силабусах. На початку семестру викладач повідомляє здобувачам обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий контроль; зміст і структуру робочої програми або силабусу; форми та терміни проведення поточного контролю; завдання для самостійної роботи, а також критерії оцінювання. На сторінках курсів сайту дистанційного навчання студенти можуть бачити розподіл балів з відповідної дисципліни та результати оцінювання навчальних досягнень. Розклад занять, розклад іспитів (затверджений не пізніше, ніж за місяць до початку сесії) розміщуються на офіційному вебсайті університету. Викладачі на основі досвіду та зворотного зв'язку зі здобувачами (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2021/geografia/rezultati_onlayn_opituvannya_106_geografiya_5c3fo.pdf) корегують форми, методи, критерії оцінювання за відповідними компонентами ОПП під час щорічного оновлення робочих програм і силабусів.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджений Наказом № 805 МОН України від 16.06.20 р. Вибір форм атестації здобувачів відповідає вимогам стандарту. Комплексний кваліфікаційний іспит (ПА2) передбачає оцінювання результатів навчання, визначених стандартом та ОПП, з цією метою охоплює ПРН1-4, ПРН7, ПРН9-12 та ПРН14, які забезпечуються компонентами циклу професійної підготовки. Порядок проведення кваліфікаційного іспиту і форми документації регламентуються Положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf). Положення про кваліфікаційну роботу СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/11/nova_redakciya_polozhennya_pro_kvalifikaciyну_robotu_z_pidpisami_27c75.pdf) передбачає проведення самостійного дослідження; в рамках ОПП це означає розв'язання спеціалізованого природничо-, або суспільно-географічного завдання. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Написання і захист кваліфікаційної роботи (ПА1, ПА3) підтверджує здатність здобувача виконувати пошук і обробку різних джерел географічної інформації та засвідчує володіння відповідними компетентностями, необхідними для застосування у вирішенні професійних завдань. Захищені кваліфікаційні роботи оприлюднюються в репозитарії Університету.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС організації освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf), п.4.7 Положення про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyу_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), п. 5 Положення про проведення практик (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf), п.2.2.7 Положення про центр забезпечення якості вищої освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_centр_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_sumdpu_b2015.pdf), робочими програмами навчальних дисциплін і програмами практик. Зазначені документи є у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу на сайті університету (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/normativno-pravova-baza>). У них викладено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема стосуються процедур запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження. Названий комплекс інформаційних заходів забезпечує обізнаність здобувачів вищої освіти з процедурами проведення контролю знань.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Здобувачі мають право подавати апеляцію на будь-яку оцінку поточного та семестрового контролю (п.2.4. Положення про апеляцію результатів навчання здобувачами освіти СумДПУ ім. А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf)). Положення про порядок оцінювання знань студентів... (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf) визначає форми семестрового контролю. Структура білетів для проведення іспиту та критерії оцінювання визначаються колегіальним рішенням кафедри (п.4.3). Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах дотримання академічної доброчесності та врахування індивідуальних можливостей студентів. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується рівними умовами для здобувачів, єдиними критеріями оцінки.

Об'єктивність підсумкового контролю забезпечує відкритий характер екзаменаційної комісії (п.4.7.3. Положення

про організацію освітнього процесу...

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf). За ОПП діють процедури запобігання конфлікту інтересів: занесення результатів поточного контролю до журналів академічних груп, публічний характер оцінювання результатів практик, колегіальність комісії при перескладанні іспиту. Результати оцінювання здобувачів обговорюються кафедрою та вченою радою факультету за участю представників студентського самоврядування. За час дії ОПП не було випадків, які б потребували врегулювання конфліктів.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок повторного проходження контрольних заходів визначено в п.п.4.7.2. та 4.7.3. Положення про організацію освітнього процесу...(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), п.6.7. Положення про розгляд скарг та звернень громадян (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf), Процедури повторного проведення контрольних заходів за ОПП застосовуються після кожної сесії шляхом складання графіка ліквідації заборгованостей та оформлення відповідної відомості. Повторне складання іспитів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни, один раз - викладачеві, другий - комісії, яка створюється розпорядженням декана факультету. Якщо студент був допущений до складання семестрового контролю, але не з'явився без поважної причини, то вважається, що він використав першу спробу скласти іспит/залік і має академзаборгованість. Випадки повторного проходження контрольних заходів здобувачами були. У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, екзаменаційна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист цю ж роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему. Студент, який не склав комплексний кваліфікаційний іспит або не захистив кваліфікаційну роботу, допускається до повторного складання комплексного кваліфікаційного іспиту чи захисту кваліфікаційної роботи протягом 3 років після закінчення університету.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про Апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf). Апеляція результатів підсумкової атестації визначається Положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf) (п. VII Порядок розгляду апеляцій). Результати комплексного кваліфікаційного іспиту і захисту кваліфікаційної роботи оголошуються в день складання (захисту). У випадку незгоди з оцінкою здобувач має право подати апеляцію на ім'я ректора або першого проректора в день проведення іспиту з обов'язковим повідомленням декана факультету. Розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Комісія розглядає апеляції здобувачів ВО протягом трьох календарних днів після звернення. У випадку встановлення комісією порушення процедури проведення атестації, яке вплинуло на результати оцінювання, комісія пропонує ректору скасувати відповідне рішення екзаменаційної комісії і провести повторне її засідання в присутності представників комісії з розгляду апеляції (Положення про Апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf)). Випадків оскарження результатів контрольних заходів за ОПП на момент складання звіту про самооцінювання ОПП не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Кодекс академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf), Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf), Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), Положення про кваліфікаційну роботу (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/11/nova_redakciya_polozhennya_pro_kvalifikacijnu_robotu_z_pidpisami_27c75.pdf), Положення про курсову роботу (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_kursovu_robotu_974a8.pdf) визначають правила і норми академічної доброчесності науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти, є невід'ємними складовими внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і наукової діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка. Кодекс і Положення спрямовані на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності університету, зокрема освітній, науковій, виховній, управлінській, а також на підтримку сприятливого морально-психологічного клімату в колективі.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

СумДПУ використовує ліцензійне програмне забезпечення згідно з договором із ТОВ «Плагіат» (код за ДК 021:2015

72250000-2). Можливість перевірки кваліфікаційних робіт надається здобувачам через уповноважену особу Наукової бібліотеки університету. Система використовується через інтерфейс користувача (www.plagiat.pl та StrikePlagiarism.com). На заняттях з ОК2.03 та ОК2.04 здобувачі ознайомлюються з онлайн-сервісами перевірки текстів на плагіат, правилами оформлення цитат, вимогами дотримання авторського права. З метою формування інформаційної культури та академічної доброчесності на сайті Наукової бібліотеки університету (<https://library.sspu.edu.ua/konsultatsiyi/>) є покликання на групові заняття і тренінги з питань виявлення академічного плагіату. Відповідна система заходів запроваджена і на факультеті (<https://pgf.sspu.edu.ua/fakultet/akademichna-dobrochesnist>). Відповідно до п. 4.2. Кодексу академічної доброчесності СумДПУ створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності (наказ №420 від 30.09.2019). Ефективними інструментами протидії порушенням академічної доброчесності, які практикуються за ОПП, є індивідуальні навчальні завдання, проведення диференційованого поточного та підсумкового контролю результатів навчання з використанням переважно самостійних форм роботи зі здобувачами з кожного освітнього компонента, що унеможлиблює списування, компіляцію та плагіат.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

У Плані роботи університету на 2020-2021 н.р.

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/10/plan_roboti_universitetu_20-21_dc950.pdf) у п.10.3 передбачено цикл заходів з імплементації Кодексу академічної доброчесності. Питання академічної доброчесності включені до робочих програм більшості ОК, зокрема в частині вимог подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, використовувати у навчанні та наукових дослідженнях лише перевірені та достовірні джерела інформації та належно посилаючись на них. Здобувачі беруть участь у тематичних заходах, організованих Центром забезпечення якості вищої освіти та Комісією з питань етики та академічної доброчесності на рівні університету (<https://sspu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>).

Куратори академічних груп на початку 2020/21 навчального року провели відповідні зустрічі, на яких ознайомили здобувачів з принципами і нормами професійної етики в освітній і науковій діяльності, як невід'ємними складовими корпоративної культури (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/4-shlyakh-do-akademichnoji-doskonalost>). За результатами кураторських годин відбулося підписання здобувачами освіти Декларацій про академічну доброчесність.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

У СумДПУ створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), яка є дорадчим органом університету та наділена правом розглядати заяви щодо порушення академічної доброчесності. Організаційною формою роботи Комісії є засідання для вирішення оперативних і нагальних питань (п. 4.1). Комісія приймає рішення відкритим голосуванням, ухвалює протокол, який підписує голова та секретар Комісії (п. 4.8). На її засідання запрошуються заявник і особа-відповідач (п. 4.4). За результатами розгляду справи Комісія впродовж 2-х робочих днів готує письмовий висновок щодо наявності або відсутності факту порушення Кодексу (п. 4.9). Висновок містить рекомендації щодо остаточного рішення ректора Університету. Відповідно до Кодексу академічної доброчесності

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf) формами відповідальності за порушення академічної доброчесності для здобувачів є попередження, повторне проходження відповідного освітнього компонента ОПП, відрахування з університету (п.6.2). На етапі поточного контролю використовується повернення робіт на доопрацювання, виконання додаткових завдань та інші способи виправлення негативних ситуацій. Звіт анонімного опитування здобувачів (<https://pgf.sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia>) розглянуто на засіданні кафедри загальної та регіональної географії, прийняті рішення відображені в протоколі №10 від 24.02.2021 р.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Проведення конкурсного добору регулюється Порядком проведення конкурсного відбору

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_provedennya_konkursnogo_vidboru_pri_zamischenni_vakposad_npp_ofaf9.pdf), Статутом, п. 6.4. Положення про організацію освітнього процесу, пп. 1.3-1.6 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників та передбачає відповідність Ліцензійним умовам упровадження освітньої діяльності

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf). Конкурсна комісія визначає ступінь відповідності професійної та академічної кваліфікації цілям ОПП, враховує рівень наукової активності претендента. Всі викладачі, що забезпечують реалізацію ОПП (13 осіб), пройшли конкурсний відбір, з ними укладено контракти. 12 викладачів мають науковий ступінь доктора/кандидата наук, 10 - вчене звання професора/доцента; 6 - публікації у Web of Science та Scopus; 4 викладачів мають науково-педагогічний стаж більше 30 років, 7 - від 10 до 30 років, 2 - менше 10 років. Професійні якості кандидатур та проведені ними відкриті лекції обговорюються на засіданні кафедри, результати обговорення враховуються конкурсною комісією. Процедура обрання є прозорою та публічною, оголошення про конкурси публікуються у ЗМІ та оприлюднюються на офіційному сайті СумДПУ (<https://sspu.edu.ua/university/pro->

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців регламентується Законом «Про залучення роботодавців до підготовки та перепідготовки кадрів освітніх та наукових процесів», Положенням про раду роботодавців (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf) та пп. 7.1.14, 7.1.15 Статуту. На етапі створення ОПП роботодавці брали участь у її розробці та рецензуванні (Пономарьов О.М. – начальник Сумського обласного центру з гідрометеорології, Маньковська А.В. – завідувача туристсько-краєзнавчим відділом Комунального закладу Сумської обласної ради – обласний центр позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю; Буц Ю.В. - доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри природоохоронних технологій, екології та безпеки життєдіяльності ХНЕУ імені С.Кузнеця); у моніторингу ОПП відповідно до сучасних вимог і практичних потреб спеціальності (Панченко С.М. – доктор біологічних наук, начальник науково-дослідного відділу Гетьманського НПП, Тесленко Т.М. – директор туристичної фірми «Росинка»). Начальник управління ДСЯО у Сумській області А.Рябуха, головний спеціаліст відділу природно-заповідного фонду та біоресурсів Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської ОДА В.Вертель та інші роботодавці беруть участь у засіданнях кафедри, нарадах із практик, наукових конференціях і круглих столах, консультують здобувачів освіти, проводять гостьові лекції тощо.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

До реалізації ОПП залучені доцент Корнус А.О. - член підкомісії (2017-2019 рр.) зі спеціальності 106 Географія Науково-методичної комісії № 7 з біології, природничих наук та математики сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/38-obgovorennya-standartu-vishchoji-osviti-zi-spetsialnosti-106-geografiya-nmk-mon-ukrajini>) та доцент Корнус О.Г. - член експертної групи з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам з географії МОН України (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/102-naukovo-pedagogichni-pratsivniki-pgf-u-skladi-ekspertnoji-grupi-mon-ukrajini>). Досвід виробничої діяльності за межами факультету мають О.В. Бова (Інститут географії НАНУ), О.С Данильченко (Гетьманський НПП), О.М. Король (інформаційно-обчислювальний центр СумДПУ). В освітньому процесі беруть участь наукова співробітниця Сумського обласного краєзнавчого музею Мелетенко Т.М., ГІС-фахівець Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку Гапон С.В. та ін. (<https://pgf.sspu.edu.ua/ekspertna-rada-pratsedavtsiv-steikkholderiv>). З метою набуття студентами практичних навичок і мотивації до визначення свого кар'єрного шляху передбачено залучення роботодавців до керівництва виробничою практикою та участь голови експертної ради стейкхолдерів Пономарьова О.М. в роботі екзаменаційної комісії з підсумкової атестації здобувачів (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2021/plan_roboti_ekspertnoyi_radi_steykholderiv_opp_geografiya_na_2021_rik_bd4ed.pdf).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

В університеті створені умови для стажування в Україні та за кордоном згідно з “Порядком підвищення кваліфікації” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvishchennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf) у різних формах: доц. Корнус О.Г. (Люблінський університет природничих наук, 2020; НДУ імені М. Гоголя, 2017), доц. Корнус А.О. (НДУ імені М.Гоголя, 2017), доц. Бова О.В. (СНАУ, 2019), доц. Сюткін С.І. (СумДПУ, 2017; НДУ імені М. Гоголя, 2021), ст. викладач Данильченко О.С. (СумДПУ, 2017; НДУ імені М. Гоголя, 2021) (<https://pgf.sspu.edu.ua/pidvyshchennia-kvalifikatsii-vykladachiv-kafedry>). Усі викладачі кафедри взяли участь у тренінгах із розробки і проведення дистанційних курсів (Moodle, ZOOM, жовтень 2020, січень 2021, СумДПУ).

В університеті функціонують курси з англійської мови, впровадження ІКТ в освітній процес; проводиться тренінг «Психологія діяльності викладача ЗВО» та ін. Контракти з викладачами містять завдання щодо професійного зростання. Керівництво СумДПУ сприяє участі викладачів у стажуванні через оформлення відряджень та коригування розкладу занять. В університеті діє система моніторингу професіоналізму НПП (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf). Середній результат онлайн-опитування ЦЗЯВО щодо якості викладання за ОПП Географія у I півріччі 2020-21 н.р. склав 8,7 б. (за 10-бальною шкалою). Рівень володіння викладачами навчальним матеріалом оцінений у 9,1 б. (<https://sspu.edu.ua/onlain-opytuvannya-steikkholderiv>).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Система стимулювання й заохочення викладачів у СумДПУ регламентується Положенням про преміювання працівників, Положенням про встановлення надбавок і доплат працівникам університету, Положенням про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків, які є складовою Колективного договору (додатки 3, 4, 11, 12), Положенням про почесні звання СумДПУ, Положенням про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf). Здійснюється преміювання викладачів згідно консолідованого рейтингу (<https://sspu.edu.ua/reitynhy-sumdpu-imeni-asmakarenka>). Підсумкові рейтингові показники діяльності викладачів і результати опитування роботодавців і здобувачів освіти, яке здійснює Центр ЗЯВО, враховуються при обранні на посади, поданні на нагородження,

присвоєнні звань. Доцент С.І. Сюткін занесений на Дошку пошани університету «Кращі імена», доценти О.В. Бова, А.О. Корнус, С.І. Сюткін нагороджені нагрудним знаком «Відмінник освіти України». СумДПУ сприяє кар'єрному зростанню НПП через вступ до аспірантури і докторантури, здобуття наукових ступенів та вчених звань, проведення міжнародних наукових заходів, видання наукових монографій (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/26-peremoga-u-finalnomu-etapi-konkursu-naukovikh-ta-navchalno-metodichnikh-robot-vikladachiv-universitetu>), навчальних посібників і підручників.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Матеріально-технічне забезпечення ОПП Географія відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Освітній процес забезпечено навчальними аудиторіями, кабінетами, необхідним устаткуванням. Площа загальна і навчальних приміщень - 53315 і 19449 кв. м. відповідно. Наукова бібліотека налічує 888 тис. примірників, електронна бібліотека - 21,5 тис. документів, репозитарій - 9,3 тис. документів; є читальний зал із безоплатним доступом до мережі Інтернет. Соціальні умови забезпечені наявністю актових залів, 3 гуртожитків, їдальні; діють музей історії університету та кімната-музей А.С. Макаренка. Є легкоатлетичний стадіон, гімнастична, ігрова, тренажерна зали, басейн, медичний пункт. На факультеті 9 аудиторій обладнані мультимедіа. Кафедра має 3 переносних мультимедійних комплекси. Функціонує геологічний музей. Розроблені та оприлюднені робочі навчальні програми/силабуси ОК (<https://pgf.sspu.edu.ua/osvitni-komponenty-2020-2021-opp-heohrafiia-pershohorivnia-vyshchoi-osvity-za-spetsialnistiu-106-heohrafiia>), курси лекцій, навчально-методичні посібники (<https://pgf.sspu.edu.ua/navchalno-metodychne-zabezpechennia-geografia>). Фінансування ОПП є достатнім. Регулярно оновлюється матеріально-технічна база (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/88-onovlennya-materialno-tekhnichnoji-bazi-pgf>), проводиться ремонт аудиторій (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/5-na-prirodnicho-geograf-chnomu-fakul-tet-v-dkrito-onovlenij-kab-net-ekonom-chnoji-geograf-ji-ta-metodiki-navchannya-geograf-ji>).

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Освітнє середовище СумДПУ відповідає потребам та інтересам здобувачів завдяки кваліфікованому професорсько-викладацькому складу, співпраці ЗВО з органами студентського самоврядування, наданні допомоги у працевлаштуванні. Функціонують Наукове товариство (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_naukove_tovaristvo_studentiv_819c3.pdf); студентські наукові проблемні групи; НДЛ регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень (<https://pgf.sspu.edu.ua/naukovo-dosl-lab-geo>). В університеті діють студентський клуб, спортивні секції, проводяться тижні студентського самоврядування, фестиваль «Лідери Сумського педагогічного університету: знаю, умію, дію» (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/75-lideri-sumskogo-pedagogichnogo-universitetu-imeni-a-s-makarenka-znayu-umiyu-diyu>). Здобувачі мають вільний доступ до всіх номерів збірника наукових праць «Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки», що видається кафедрою з 2010 р. і включений до наукометричної бази Index Copernicus (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/42-naukove-vidannya-prirodnicho-geografichnogo-fakultetu-u-mizhnarodnij-naukometrichnij-bazi-index-copernicus>). В навчанні застосовуються різні інформаційні та дистанційні технології. Задля виявлення і врахування потреб студентів періодично проводяться опитування щодо рівня їх задоволеності якістю освітнього процесу (<https://pgf.sspu.edu.ua/monitoring-iakosti-osvity-za-opp>), результати яких аналізуються на засіданнях кафедри і НМК факультету.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, що гарантується відділом охорони праці, пунктом охорони здоров'я, опорним пунктом поліції, загonom охорони «Сокіл», відділом соціальної та культурно-масової роботи. Механізми безпечності відповідають Закону України «Про освіту» (стаття 3, 6); Закону України «Про вищу освіту» (стаття 40); листу МОН від 27.06.2019 № 1/9-414 «Деякі питання щодо створення у 2019/2020 н.р. безпечного освітнього середовища»; Статуту (пункт 8.4) (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf). Стан приміщень відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації. На усіх входах до корпусів університету та гуртожитків цілодобово чергують відповідальні працівники (вахтери). Наявні вогнегасники, плани евакуації та інша інформація на випадок надзвичайних ситуацій. Науково-педагогічні працівники і здобувачі проходять інструктажі з охорони праці та протипожежної безпеки із записом у журналі. В університеті діє психологічна служба («Положення про психологічну службу...») (<https://sspu.edu.ua/psykholohichna-sluzhba>), яка приділяє значну увагу психологічному аспекту освітнього середовища, зокрема адаптації першокурсників до навчання. На вирішення психологічних проблем здобувачів ВО спрямовано заходи «Адаптація студентів до навчання», «Згуртованість колективу», «Діагностика адаптації до умов проживання у гуртожитку», «Діагностика потреби психологічної допомоги студентам», «Студентське життя поза межами навчання». Проводиться опитування «Викладач очима студентів».

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Комунікація зі студентами за ОПП регламентується нормативними документами, які регулюють відносини в університеті (п.6.3 Статуту СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf)). Вона відбувається через деканат факультету, викладачів кафедр, кураторів, студентське самоврядування, відділ соціальної та культурно-масової роботи. Інформаційно-консультаційна підтримка здійснюється НПП як в процесі навчання, так і в позааудиторний час, зокрема й через індивідуальні консультації on-line. У пп. 8.4, 8.5 Статуту міститься інформація про права та обов'язки здобувача вищої освіти, в тому числі й право на різні види підтримки. Механізми освітньої підтримки здобувачів забезпечуються відповідно до Закону України «Про вищу освіту» і передбачають здійснення таких процедур і заходів: визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти, здійснення моніторингу і періодичного перегляду ОПП; щорічне оцінювання здобувачів, педагогічних працівників і регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному вебсайті університету тощо. Інформаційна підтримка здобувачів за ОПП здійснюється за допомогою сайту університету, веб-сторінок факультету, кафедри та через соціальні мережі (<https://www.facebook.com/kzrgeography> та (<https://www.instagram.com/kzrgeography>), відеохостинг YouTube (https://www.youtube.com/channel/UCTFskU_TT1WGRwnZN573Bg). До послуг студентів он-лайн сервіс розкладу, особистий електронний кабінет. Інформація про діяльність кафедри на відповідних веб-ресурсах постійно оновлюється.

До здобувачів за ОПП Географія доводиться інформація про наукову і виховну роботу, робочі програми дисциплін та силабуси, розклад занять, графік ліквідації академічної заборгованості, можливості академічної мобільності тощо. Консультативна підтримка здобувачів здійснюється деканатом, науково-педагогічними працівниками, органами студентського самоврядування, профспілковим комітетом студентів. В університеті функціонує психологічна служба, що надає відповідну допомогу здобувачам вищої освіти; працює соціальний педагог, скриньки Довіри. Соціальна підтримка здобувачів реалізується через надання соціальних стипендій (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2019/Untitled.FR124_0313e_293674966.pdf), що регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів». Згідно із Законом України «Про вищу освіту» для організаційної підтримки здобувачів в університеті створено необхідні ресурси для організації освітнього процесу. Підсумки опитувань студентів, розглянуті на засіданні ради факультету (протокол №3 від 22.10.2020 р.), засвідчують, що більшість студентів вважають існуючий рівень підтримки достатнім. Скарг та нарікань від здобувачів за ОПП Географія щодо освітньої, організаційної, інформаційної, консультаційної та соціальної підтримки не надходило.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Згідно з Постановою КМ України від 10.07.2019 р. № 635 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах вищої освіти» в університеті затверджено Порядок супроводу таких осіб. У «Правилах прийому на навчання для здобуття вищої освіти... у 2021 р.» (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/12/30/rules_2021.pdf) регламентовано спеціальні умови участі в конкурсному відборі, під які підпадають абітурієнти з особливими освітніми потребами (розділ VIII). Зокрема, вступні випробування у формі співбесіди проходять особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; особи відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». З метою виховання толерантного ставлення до осіб з особливими потребами проводяться виховні заходи, працюють лабораторія проблем інклюзивної освіти та консультативно-методичний центр «Довіра» (<https://sspu.edu.ua/naukovi-pidrozhdily>). На вході в центральний і навчальний корпус №4 університету, ідальню облаштовані пандуси, таблички з номерами аудиторій виконані випуклим шрифтом. Порядок навчання осіб з особливими потребами та доступ до університету людей, які їх супроводжують, визначено відповідною нормативною базою (<https://sspu.edu.ua/universityet/zahalna-informatsiia/vilnyi-dostup-do-universityetu>). За ОПП Географія у даний час не навчаються особи з особливими потребами.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Діяльність університету базується на демократичних принципах дотримання прав, свободи, справедливості, толерантності, гендерної рівності, прозорості. Політика врегулювання конфліктних ситуацій в університеті регламентується Законом України «Про звернення громадян» № 393/96-ВР від 02.10.1996 р., Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статутом

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf) та покликана врегулювати конфліктні ситуації, що виникають в університеті, за винятком тих, для яких законодавством встановлено спеціальний порядок розгляду. Статут передбачає дотримання в освітньому процесі норм педагогічної етики і моралі, а також захист здобувачів вищої освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного або психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою.

В університеті функціонує психологічна служба, що проводить психологічне консультування та надає психологічну

допомогу здобувачам у разі виникнення конфліктних ситуацій (<https://sspu.edu.ua/universitytet/pro-universitytet/psyholohichna-sluzhba>). Просвітницько-профілактичні заходи в зв'язку з карантинними обмеженнями проводяться у т.ч. он-лайн (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/46-vikhovna-robot-na-prirodnicno-geografichnomu-fakulteti>). До виховних заходів долучаються куратори академічних груп (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/50-kuratorska-godina-shchodo-zapobigannya-vipadkam-khabarnitstva-i-seksualnikh-domagan>). На офіційному сайті ЗВО є окремих розділ "Запобігання та протидія корупції", у якому представлені посилання на нормативно-правову базу щодо цих питань (<https://sspu.edu.ua/zapobihannia-ta-protydiia-koruptsii>).

Процедура врегулювання конфліктів для здобувачів за ОПП здійснюється відповідно до Положення про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf).

Звернення громадян в університеті фіксуються в журналі реєстрації заяв, скарг та пропозицій, який знаходиться в загальному відділі. Посадові особи ЗВО при розгляді звернень вивчають їх, у разі потреби вимагають у виконавців матеріали, пов'язані з розглядом звернень, направляють членів комісії для перевірки викладених у зверненні обставин, вживають заходи для об'єктивного вирішення поставлених питань, з'ясовують і усувають причини. За час існування ОПП звернень щодо конфліктних ситуацій не зафіксовано.

На факультеті діє студентська електронна скринька довіри (<https://pgf.sspu.edu.ua/elektronna-skrinka-doviri>).

Студенти мають змогу анонімно повідомити про факти хабарництва та інші зловживання уповноваженій особі з питань протидії корупції на електронну адресу anticorruption@sspu.edu.ua.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП регулюються такими документами:

«Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vishchoi_osviti), «Положення про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Відповідно до п. 2.14.1. «Положення про організацію освітнього процесу...»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) та «Положення про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf) моніторинг ОПП здійснюється на загальноуніверситетському та локальному рівнях.

В Університеті передбачена внутрішня процедура аналізу ОПП: щорічно наприкінці навчального року члени робочої групи, стейкхолдери здійснюють аналіз ОПП, за результатами якого заслуховуються пропозиції щодо вдосконалення змісту ОК та внесення змін. Відповідальні за впровадження, моніторинг, перегляд і оновлення ОПП гарант освітньої програми, кафедра загальної та регіональної географії, науково-методична комісія факультету, навчальний відділ, ЦЗЯВО, Комісія із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Рада роботодавців, Рада стейкхолдерів, Вчена рада університету.

Під час перегляду ОПП у 2020 р. було запроваджено широкий вибір дисциплін; враховано пропозиції стейкхолдерів і здобувачів вищої освіти щодо формування практичних умінь, поєднання навчання із набуттям практичного досвіду роботи за фахом і внесено такі зміни: з блоку вибіркових дисциплін до циклу професійної підготовки перенесено «Географію ґрунтів з основами ландшафтознавства», «Геоінформаційні системи і бази даних», «Основи теорії суспільної географії», «Палеогеографію», «Географію Сумської області» тощо; до переліку вибіркових дисциплін включено «Математичні методи в географії»; розширений зміст ОК «Картографія з основами топографії» та змінена його назва на «Картографія з основами топографії та геодезії»; до блоку практичної підготовки введені навчальні практики з екскурсійної роботи та краєзнавчо-географічна; прийнято рішення щодо залучення студентів до складання маршруту комплексної географічної (дальньої) практики; збільшена кількість кредитів на підсумкову атестацію, а саме – 6 кредитів на підготовку кваліфікаційної роботи, 1,5 кредити на кваліфікаційний екзамен та 1,5 кредити на захист роботи (протокол № 3 засідання експертної ради стейкхолдерів від 27 серпня 2020 року; протокол № 1 засідання кафедри загальної та регіональної географії від 27.08.2020 р.; протокол № 1 науково-методичної комісії ПГФ від 28 серпня 2020 р., протокол № 1 Вченої ради СумДПУ від 31.08.2020 р.). Названі зміни ОПП введені в дію з 01.09.2020 р. Наступне оновлення передбачається після реальної апробації освітньої програми, зокрема завершення здобувачами вищої освіти повного періоду навчання.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

«Положенням про організацію освітнього процесу.»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) передбачена процедура врахування пропозицій здобувачів вищої освіти щодо перегляду ОПП і внесення змін. З метою фіксації пропозицій студентів у висновках звітів з навчальних та виробничої практик передбачена самооцінка набутих вмінь і навичок та можливість висловлення побажань щодо підвищення якості освітнього процесу. Пропозиції здобувачів ВО щодо перегляду ОПП можуть висловлюватися усно завідувачу кафедри та викладачам безпосередньо під час освітнього процесу або надсилатися на електронну скриньку zavgeogr@sspu.edu.ua. Пропозиції здобувачів були враховані під час удосконалення ОПП: збільшена кількість кредитів на підсумкову атестацію, студенти долучені до складання маршруту комплексної географічної (дальньої) практики (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/vityag_iz_protokolu_ododo.pdf) (протокол засідання студентського самоврядування №1 від 24.06.2020 р.). Анкетування здобувачів вищої освіти проводиться як ЦЗЯВО за затвердженими формами анкет (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf), так і студентським самоврядуванням за допомогою Google-форм (<https://pgf.sspu.edu.ua/monitorynh-iakosti-osvity-za-opp>). Аналіз отриманої інформації здійснюється ЦЗЯВО та кафедрою. Матеріали анкетування узагальнюються і передаються для ознайомлення керівництву університету та факультету.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Відповідно до п. 6.3.11 Статуту (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf) та Положення про студентське самоврядування (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>) органи студентського самоврядування беруть участь у вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та в заходах щодо забезпечення якості вищої освіти, вносять пропозиції щодо змісту ОПП і навчальних планів, беруть участь у роботі стипендіальних комісій, організації дозвілля і побуту. 10 % складу вчених рад університету та факультету становлять здобувачі ВО, які мають можливість через публічні виступи та відкриті форуми висловлювати свої думки та пропозиції з питань періодичного перегляду ОПП та інших процедур забезпечення її якості. Інтереси здобувачів захищають представники студентського самоврядування, які входять до складу вченої ради природничо-географічного факультету (Дубіковська А.В, Шако І.В, Старинська Н.О.). Студентське самоврядування природничо-географічного факультету розробило анкету для систематичного опитування здобувачів після завершення вивчення навчальних дисциплін (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScRUOhP4vjPcCPxPd8gTkAsqCJA73k92RPw9BSS8Hj9QVJ9ow/viewform>), яка дозволяє фіксувати показники якості навчання та вчасно виявляти проблеми. Результати онлайн-опитувань розглядаються на засіданнях кафедри загальної та регіональної географії.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Порядок залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОПП визначено п.1.4. «Положення про раду роботодавців» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_5714a.pdf). Для вдосконалення ОПП була створена експертна рада стейкхолдерів (https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/nakaz__97_ekspertni_radi_steykholderiv_41b1e.pdf), у т.ч. за спеціальністю 106 Географія (<https://pgf.sspu.edu.ua/ekspertna-rada-pratsedavtsiv-steikholderiv>). Співпраця внутрішніх стейкхолдерів із роботодавцями щодо визначення вектору змін ОПП реалізується через проведення круглих столів, консультацій, обговорення результатів проходження практик, співпрацю з НДІ регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень. Наприклад, у ОПП 2020 р., реагуючи на запити роботодавців щодо інтенсифікації використання інформаційних технологій, навчальний курс "Геоінформаційні системи і бази даних" переведено з вибіркових дисциплін до циклу професійної підготовки; також до цього циклу перенесено географію ґрунтів з основами ландшафтознавства, основи теорії суспільної географії, палеогеографію; додана рекреаційна географія; збільшено кількість кредитів для написання кваліфікаційної роботи, а також внесено інші зміни. Результати обговорень ОПП з роботодавцями відображені в таблиці (<https://pgf.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/12/22/zvedena-tabl-propozitciy-ta-rekomendatciy.pdf>). Голова експертної ради стейкхолдерів О.М. Пономарьов входить до складу екзаменаційної комісії з підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Працевлаштуванням випускників та збиранням інформації щодо їх кар'єрного шляху займається відділ працевлаштування, професійної освіти та додаткових платних послуг (<https://sspu.edu.ua/viddil-pratsevlashtuvannia-profesiino-tehnicnoi-ostvity-ta-dodatkovykh-platnykh-poslugh>).

ОПП Географія акредитується вперше, випускників за цією програмою ще немає. Але досвід кафедри, яка з 1979 року здійснює підготовку вчителів географії, дозволяє мати надійний зворотний зв'язок з випускниками інших освітніх програм та фіксувати їх кар'єрне зростання

(<https://www.facebook.com/kzrgeography/videos/304340141291517>).

Члени робочої групи ОПП підтримують досить тісну комунікацію з випускниками через соціальні мережі, ділові зустрічі, участь в науково-практичних заходах (конференції, тренінги, гостьові лекції та інше). Зворотний зв'язок

також забезпечується під час щорічних зустрічей з випускниками на відзначенні дня факультету. В Університеті функціонує Асоціація випускників (<https://association.sspu.edu.ua/>), яка займається наповненням актуальною інформацією бази даних випускників університету і допомагає молодим випускникам у працевлаштуванні та підвищенні їх кваліфікації. Щорічно відбувається Форум випускників. З метою створення якісних умов для ефективного працевлаштування випускників проводяться «Ярмарок вакансій» і зустрічі з потенційними роботодавцями.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

ОПП забезпечує формування загальних та фахових компетентностей, що відповідають сучасним вимогам до підготовки фахівців з географії, а також тенденціям розвитку спеціальності й ринку праці. Мета, завдання, компетентності, освітні компоненти ОПП уточнюються і поглиблюються відповідно до основних засад розвитку освіти і науки в світі й Україні, рішень навчального відділу і науково-методичної ради Університету, а також запитів здобувачів вищої освіти, органів студентського самоврядування, стейкхолдерів, академічної спільноти. З початку 2020 року в Університеті функціонує Центр забезпечення якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_centra_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_sumdpu_b2015.pdf), політика якого спрямована на дотримання нормативно-правових документів при розробці ОПП, розподілі повноважень між усіма учасниками програми, розвиток студентоцентрованого навчання, підвищення якості методичного забезпечення дисциплін, проведення моніторингу ОПП разом із групою забезпечення, гарантом та науково-методичною комісією факультету з метою оцінювання актуальності її змісту, відстеження рівня досягнення програмних результатів навчання, визначення якості підготовки студентів та ступеня їхньої готовності до професійної діяльності. Для врахування особливостей регіонального ринку праці навчальну дисципліну «Географія Сумської області» з блоку вибіркових перенесено до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки. Навчальна практика з географії була розділена на 3 окремих освітніх компоненти з чітким формулюванням назв (топографо-географічна, фізико-географічна, суспільно-географічна практики), оскільки вони формують відмінні ПРН. З метою реалізації принципів і норм академічної доброчесності підсилено теми 3 і 4 в ОК2.03 «Основи наукових досліджень». В процесі локального моніторингу виявлено нагальну потребу напрацювання авторських навчально-методичних матеріалів з таких дисциплін як «Екскурсознавство з основами музеєзнавства», «Геоморфологія», «Метеорологія та кліматологія» тощо. Є потреба в більш активному залученні здобувачів вищої освіти до роботи НДЛ регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень. Реагуючи на звернення студентського самоврядування та працевлаштувачів щодо покращення матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу протягом 2020/21 н.р. було придбано віддалемір німецької фірми DeWALT, 2 цифрові метеостанції TFA Spring Breeze, 2 чашкові анемометри Wintact, електронні ваги, телурій та інше (<https://pgf.sspu.edu.ua/fakultet/news/88-onovlennya-materialno-tekhnichnoji-bazi-pgf>), а також електронний теодоліт Nivoline DT02 та нівелір Nivoline Xi32 SET у комплекті зі штативами і нівелірною рейкою (<https://pgf.sspu.edu.ua/fakultet/news/128-popovneniya-materialnoji-bazi-pgf-novimi-topogeodezichnimi-priladami>). Інформацію щодо розробки, затвердження, моніторингу та результатів оновлення ОПП відображено у протоколах засідання кафедри, НМК факультету, вченої ради університету.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Акредитація є первинною, тому результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення ОПП, відсутні. Водночас, рекомендації експертних комісій, що працювали в СумДПУ раніше, враховані таким чином:

1. Запроваджено широкий вибір навчальних дисциплін.
2. Збільшена кількість кредитів, відведених на підсумкову атестацію: передбачено 6 кредитів на підготовку кваліфікаційної роботи, 1,5 кредити на кваліфікаційний іспит та 1,5 кредити на захист кваліфікаційної роботи.
3. Створено механізм зарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azso3.pdf), розпочато практику перезарахування результатів навчання з неформальної освіти (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/78-neformalna-osvita-studentiv-geografiv>).
4. НПП, які обслуговують ОПП, активізувалися щодо публікаційної активності у виданнях, індексованих в Scopus та WoS (Корнус А.О. - 5 публ., Корнус О.Г. - 5 публ., Король О.М. - 1 публ.; подано до друку Данильченко О.С. - 1 публ.).
5. Проведено низку заходів з академічної доброчесності для викладачів (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/7-profesors-ko-vkladats-kij-sklad-prirodnicHO-geograf-chnogo-fakul-tetu-akadem-chno-dobrochesnij>) та студентів (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/4-shlyakh-do-akadem-chnoji-doskonalost>), організовано відповідне анкетування здобувачів ВО та НПП (<https://sspu.edu.ua/monitorynh-iaakosti-osvity>).
6. Матеріально-технічна база випускової кафедри поповнена сучасними приладами (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/88-onovlennya-materialno-tekhnichnoji-bazi-pgf>), модернізується аудиторний фонд; бібліотечний фонд університету оновлено сучасними підручниками з географії, збільшено кількість примірників електронної бібліотеки.
7. Створено локальний студентський простір з вільним доступом до мережі Internet, можливостями отримання персональних консультацій, проведення майстер-класів і презентацій: ауд. 311, зона коворкінгу (зал інформаційних технологій наукової бібліотеки університету).
8. Реалізується право на освіту осіб з особливими потребами, що врегульовано нормативним та матеріальним забезпеченням, зокрема зроблені пандуси. Особи з особливими потребами за ОПП не навчаються.
9. За ОПП створена рада стейкхолдерів (<https://pgf.sspu.edu.ua/ekspertna-rada-pratsedavtsiv-steikholderiv>), голову

ради стейкхолдерів включено до складу екзаменаційної комісії з підсумкової атестації здобувачів ВО.

10. ОПП оприлюднено на сайтах факультету (<https://pgf.sspu.edu.ua/osvitno-profesiini-prohramy-geografia>) та університету (<https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-2020-rik>).

11. Студентським самоврядуванням ПГФ розроблено анкету анонімного опитування здобувачів ВО щодо якості освітнього процесу (<https://pgf.sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia>). Узагальнені результати опитувань будуть використані для удосконалення ОПП під час щорічного перегляду.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Контроль за якістю освітнього процесу регулюється «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності...»

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf) на рівнях: викладач-завідувач кафедри-гарант ОП-декан-ректор. Викладачами - через поточний і семестровий контроль, завідувачем - через перевірку виконання викладачами усіх видів робіт індивідуальних планів, робочих навчальних програм, дотримання трудової дисципліни. Проведення відкритих лекцій, взаємовідвідування занять з подальшим обговоренням на засіданнях кафедри, дозволяє виявити сильні і слабкі сторони окремих курсів, форм та методів навчання, системи оцінювання здобутих знань, засобів комунікації із студентами, що спонукає до змін ОПП. Проводяться семінари для ознайомлення викладачів із сучасними освітніми технологіями (<https://pgf.sspu.edu.ua/pozanavchalna-robota/volonterstvo/45-seminar-praktikum-na-rozshirenomu-zasidanni-naukovo-metodichnoji-komisiji-prirodnicho-geografichnogo-fakultetu>).

Декан контролює організацію освітнього процесу, дотримання розкладу занять, готовність навчально-методичної документації кафедр. Ректор, проректори, навчальний відділ здійснюють перевірку навчальних планів, дотримання графіку освітнього процесу, навчально-методичного забезпечення дисциплін, організаційно-методичного забезпечення практик та підсумкової атестації за ОПП. Питання якості освітнього процесу за ОПП розглядаються на засіданнях вченої ради університету.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Згідно зі Статутом (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf) та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у СумДПУ імені А.С.

Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf) основна відповідальність щодо забезпечення якості освіти лежить на ректорові та керівниках структурних підрозділів (п. 7.1.6). До повноважень ректора входить формування стратегії забезпечення якості, розробка принципів оцінювання ОПП, роботи ПВС і результатів навчання здобувачів.

Центр забезпечення якості вищої освіти здійснює моніторинг якості освітнього процесу. Вчена рада університету та факультету визначають систему і затверджують процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, ОПП та навчальні плани. Навчальний відділ здійснює регулярний аналіз робочих програм дисциплін та стану впровадження в освітній процес технологій дистанційного навчання. У повноваження декана і завідувача кафедри входять організація та управління матеріально-технічним забезпеченням; локальний моніторинг та перегляд ОК за ОПП, взаємодія з випускниками і роботодавцями; рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій; координація забезпечення якості ОПП. До реалізації ОПП та її постійного моніторингу долучаються робоча група на чолі з гарантом та студентське самоврядування.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом, Колективним договором, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, а також Кодексом академічної доброчесності, Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників та низкою Положень: Про організацію освітнього процесу, Про самостійну роботу студентів, Про студентське самоврядування, Про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, Про академічну мобільність студентів, Про вільний вибір навчальних дисциплін студентами, Про проведення практик студентів, Про порядок оцінювання знань студентів, Про кваліфікаційну роботу, Про наукову раду, Про раду роботодавців, Про розгляд скарг та звернень громадян, Про комісію з питань етики та академічної доброчесності тощо.

Документи оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО у відповідних розділах, наприклад: Документація (<https://sspu.edu.ua/universitytet/zahalna-informatsiia/dokumentatsiia>), Нормативно-правова база (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/normativno-pravova-baza>) і перебувають у відкритому доступі. Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Проект ОПП оприлюднюється на веб-сайті ЗВО з метою отримання зауважень та пропозицій. Усі зацікавлені особи мають змогу залишити свої зауваження та пропозиції на відповідній сторінці: <https://pgf.sspu.edu.ua/osvitno-profesiini-prohramy-geografia>, де задля цього наведена форма зворотного зв'язку та контактна інформація кафедри.

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

Освітньо-професійна програма 106 Географія першого (бакалаврського) рівня вищої світи оприлюднена у відкритому доступі за адресою: https://pgf.sspu.edu.ua/images/2020/opp_106_geografiya_2020_1a732.pdf

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони ОПП:

- чітко сформульовані цілі, що відповідають місії та стратегії ЗВО, потребам зацікавлених сторін, тенденціям розвитку географії, глобального та регіонального та регіонального ринків праці, що робить ОПП перспективною для працевлаштування випускників;
- багатоаспектність ОПП у підготовці універсальних фахівців з розвинутою просторовою уявою та комплексним мисленням, що дозволяє враховувати в практичній діяльності відповідність між природно-ресурсним, демографічним, інтелектуальним потенціалами територій та існуючими виробничими структурами;
- новизна навчальних дисциплін, які відповідають цілям ОПП та забезпечують формування професійних умінь і навичок на основі використання інноваційних технологій; дають змогу сформувати правильне уявлення про специфіку суспільно-природної взаємодії та можливості досягнення сталого розвитку різномасштабних територій;
- дозволяє сформувати індивідуальну освітню траєкторію здобувача та розширити власні кваліфікаційні можливості;
- передбачає практичну підготовку здобувачів освіти (виробнича практика на підприємстві), що дає змогу поліпшити набуття професійних компетентностей;
- реалізацію ОПП забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні кадри з відповідною базовою університетською освітою та досвідом практичної роботи, наукові ступені/вчені звання яких відповідають заявленій спеціальності; до освітнього процесу залучаються представники академічної спільноти, професіонали-практики й інші зовнішні стейкхолдери.

Слабкі сторони ОПП.

До аспектів ОПП, які потребують удосконалення, належать такі її компоненти й ознаки:

- існує потреба інтенсифікувати роботу з участі здобувачів освіти у програмах академічної мобільності;
- потребує активізації публікаційна діяльність викладачів у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах Web of Science та Scopus.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Планується:

- удосконалення ОПП через урахування сучасних тенденцій розвитку географічної науки та освітніх тенденцій, а також шляхом оновлення змісту дисциплін загальної та професійної підготовки; розширення переліку та вдосконалення змісту вибіркових дисциплін;
- налагодження тісної співпраці з випускниками, відстеження їх кар'єрного шляху і траєкторій працевлаштування, використання успішних історій для мотивації здобувачів;
- заохочення здобувачів до участі у програмах академічної мобільності та в неформальній освіті, забезпечення можливостей одночасного навчання за різними ОПП;
- удосконалення механізмів залучення до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів, представників роботодавців з метою створення професійно орієнтованого освітнього середовища;
- посилення інтернаціоналізації діяльності ЗВО, активізація академічної мобільності науково-педагогічних працівників, інтенсифікація публікацій у виданнях, які індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science;
- забезпечення дієвості системи виявлення порушень академічної доброчесності з метою унеможливлення фактів приховування таких випадків, залучення студентів до роботи науково-дослідної лабораторії "Академічна культура дослідника в освітньому просторі";
- розвиток студентського простору з метою адаптації освітнього середовища до потреб та інтересів здобувачів вищої освіти за ОПП, посилення ролі студентського самоврядування;
- розширення застосування інтернет-ресурсів та IT-технологій в освітньому процесі, удосконалення системи дистанційного навчання;
- поліпшення матеріально-технічного забезпечення науково-дослідної лабораторії регіональних природничо- та суспільно-географічних досліджень;
- розроблення та забезпечення механізмів впровадження при реалізації ОПП дуальної освіти.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Лянной Юрій Олегович

Дата: 11.03.2021 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
ОК 2.07 Основи технологій виробництва	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.07 Основи технологій виробництва 106 2020.pdf</i>	X8Xcizz2B3SoD/wDwKQwjeh2MRds8k3KEhD4KecoxL8=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.08 Геологія	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.08 Геологія 106 2020.pdf</i>	oYa95IOtUF2INj/cy6n3viBfzmsULqsMdRltXr7R2hU=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155; робочі колекції мінералів, гірських порід та скам'янілостей; шкали Мооса, мікроскопи, лупи.
ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	курсознавство (проект)	<i>ОК 2.24 Силабус курсознавство_3_курс_106_(2020).pdf</i>	1r7wZ5z1oYNAzeKFZmymvpA4DchZc1Vztex7fKfCYhk=	
ПП 1 Навчальна практика з географії (топографо-географічна)	практика	<i>ПП ПП1 Практика навчальна 1 курс 106 2020.pdf</i>	QY6RSMESJmk+E7vnfMK29TPwzbzR8FPBfLTEYw7iMYE=	Топографо-геодезичний блок: теодоліт ТТ-50, теодоліт-тахометр; нівелір 2Н-10кл, нівелір Н-3; бусоль; кіпрегель КН з рейкою, мензула та інші геодезичні прилади. Метеорологічний блок: анемометр чашковий; барограф М-22 АН; барометр-анероїд БР-52; гігрометр-психрометричний; гігрометр М-68; психрометр; гігрограф; термограф. Геологічний блок: лопати туристичні; лупа; геологічні молотки; соляна кислота; сумки; креслярське приладдя; рівні. Гідрологічний блок: лот; термометри; молотки туристичні; секундоміри. Географічні атласи, карти (топографічна карта Сумської області, геоморфологічна карта Сумської області, геологічна карта Сумської області, карта ґрунтів Сумської області, карта четвертинних відкладів Сумської області).
ОК 2.14 Загальне землезнавство	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.14 Загал_не_землезнавство_106_рік_вс_тупу_2020.pdf</i>	yuRA2mzHB8pdvwtFAr1tz78ZMfOQ8o5dq7GVvRxfGUQ=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музеєзнавства	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музеєзнавства 106 2020.pdf</i>	ey8BKwXi6lzGMTzJIGiCvYilEmScnMWD1Eiwn7krVA=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія 106 2020.pdf</i>	vbWegkGLYbunvoAXsfD9pWKtTiQy7oB/Fi8NCinCoKU=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.

ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України 106 2020.pdf</i>	X/D7StngI59mYd8f8wglS7Rordm77kLlSHqLeoF9g9k=	географічні карти та атласи, контурні карти; ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.18 Історична географія	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.18 Історична географія 106 2020.pdf</i>	Zxm6QH+7rYKmoilEG4JGQ/L183EI/4fLS+SXYXSaW3wE=	географічні атласи та карти, контурні карти; ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів_106_2020.pdf</i>	BwnnIvccSyazDei+hqfLjgTelkz9iZQg1Rum204s9Yc=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155; географічні атласи, карта океанів, фізичка карта світу, кліматична карта світу, карта кліматичних поясів, карта географічних поясів та природних зон, карти океанів, фізичні карти материків, кліматичні карти материків.
ОК 2.13 Рекреаційна географія	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.13 Рекреаційна географія 106 2020.pdf</i>	PQGShgOeZlSBSms+bTZgp0lf6i2j8MSwfnBFOU44VKY=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.20 Фізична географія України	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.20 Фізична географія України_106_рік_вступу_2020.pdf</i>	hc4xGVxUL5SGm9wpUmGyptbaJzJHMyVnjxTv4iNTEzg=	тематичні карти та атласи України; ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155; географічні атласи і карти.
ОК 2.22 Географія Сумської області	навчальна дисципліна	<i>ПП ОК 2.22 Географія Сумської області 106 2020.pdf</i>	yIFSBYqY2bdomu79x4qM9zoKjHci/jNTrgi1Eh4ozYI=	географічні атласи, карти (фізична карта Сумської області, топографічна карта Сумської області масштабом 1:200000); ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	курслова робота (проект)	<i>ОК 2.23 Силабус курсова робота_2_курс_106_(2020).pdf</i>	rscL5tJLElobNBircybgfwoO9oJeaFTSc2VoYZNNOc=	
ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	практика	<i>ПП ПП2 Практика навчальна 2 курс 106 2020.pdf</i>	J8OQvoZDrGR1vGB CwSsR241OXpsTdZRYji+GMUTxfI8=	Географічні атласи, карти (топографічна карта Сумської області, геоморфологічна карта Сумської області, геологічна карта Сумської області, карта ґрунтів Сумської області, карта четвертинних відкладів Сумської області). Курвиметр, лінійки, олівці, міліметровий папір. Лабораторне обладнання: екліметр, геологічні молотки, рулетки, мірні стрічки, компаси, топографічні прилади, лопати, HCl (10%).
ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	практика	<i>ПП ПП3 Практика навчальна 3 курс 106 2020.pdf</i>	S1bBBQecDhSjxо6W/5o4VMK+B8lWp8vIKEu6TsHemko=	Географічні атласи, карти (топографічні та інші карти Сумської та інших областей України). Компас, курвиметр, геологічний молоток, аспіраційний психрометр, анемометр, барометр-анероїд, водний термометр, лінійки, олівці, біноклі; намети, спальні мішки, рюкзаки, сокира, лопата.

ОК 2.21 Палеогеографія	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 2.21 Палеогеографія_10 6_рік_вступу_202 0.pdf</i>	TlErIujeFsKEizqoySV bowQ/FjQOVGillA9p FM+NJ6A=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	практика	<i>РП ПП4 виробнича практика_106 2020.pdf</i>	wC6EulsuywO5fn6+ uL5bZSmJ4oXqRr/Y /PNJCW6NHQo=	Матеріально-технічне забезпечення - відповідно до укладених договорів з базами практик.
ОК 2.12 Геоморфологія	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 2.12 Геоморфологія_106 _рік_вступу_2020. pdf</i>	/QZDH/jU1V3VlkD8 HXQmZb9URrjm93il ug1WdAKgIIg=	тематичні карти та атласи, фізичні моделі рельєфу, навчальні картини; ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.10 Метеорологія та кліматологія	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 2.10 Метеорологія_та_ кліматологія_106_ рік_вступу_2020.p df</i>	IEb4iRGrGePMYUeo lGpJbGAoGOBwKRn 7Eg08X1d/A+w=	барографи М-22 АН; барометри-анероїди БР-52; гігрографи, термометри, термографи, психрометри, анемометри чашкові, дощоміри, альбедометри та інші метеорологічне обладнання; метеостанція цифрова TFA (бездротова); ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 1.01 Історія та культура України	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 1.01. Історія та культура України 2020.pdf</i>	KCTJnxHemuM8Qu gm2SZaj/JQVHh5qY PEyqrcr5kQlvg=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 1.02 Українська мова за професійним спрямуванням	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 1.02 Українська мова за професійним спрямуванням 2020.pdf</i>	h+EXGRJQoAdRl2Q m3dZ2O3vldmvr+yd PqNH/LfnEdfE=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 1.03 Іноземна мова	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 1.03 Іноземна мова 106 рік вступу 2020.pdf</i>	CUBd37E82bsDvDnj 5K6OsK8gLGXTj15U D81WgoKOdao=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 1.04 Інформаційно- комунікаційні технології	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 1.04 ІКТ 106 рік вступу 2020.pdf</i>	Y7ZYwNONk4llqf45J QxYMeAKz6fejEJ7xs /mZ+jjKiE=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155; 11 комп'ютерів (рік введення в експлуатацію – 2016); AMD A10-5800K X4; DDR 4,00 GB / 1600MHz Монітор 19€€; Ubuntu 18.04 Bionic Beaver (free); LibreOffice 6.3.2 (free), Google Chrome (free), Foxit Reader (free); VLC media player (free).
ОК 1.05 Фізичне виховання	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 1.05 Фізичне виховання -2020.pdf</i>	wKW2PFlQnW96Y5/ PdRGSRLG1aD1erzIF XVqi+kCrKdw=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.01 Психологія	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 2.01 Псих. Географія 20-21.pdf</i>	LVIIDJ/ISG177+e3xi oS5kERQ/eyLcl7PLd TRB8X7iI=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.11 Гідрологія	навчальна дисципліна	<i>РП ОК 2.11 Гідрологія 106 2020.pdf</i>	woV1GWcDLa8mgLF o3vtSs5KiHNXR6GG DSr9LO8xZUc4=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155; географічні атласи, карти (карта океанів, фізична карта світу, фізичні карти материків); лабораторне обладнання

				(електронні цифрові ваги, фільтри, колби, лійки).
ОК 2.02 Хімія з основами геохімії	навчальна дисципліна	РП ОК 2.02 Хімія з основами геохімії.pdf	GnXZFr9o7oJ7Cb18Qk3raoigHPOkIAzmaZag5kos=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	навчальна дисципліна	РП ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних 106 2020.pdf	qQP1sKXTBp8Eod7uqhIskfgOEJ/W3IVbQrKq+BG46To=	11 комп'ютерів (рік введення в експлуатацію – 2016); AMD A10-5800K X4; DDR 4,00 GB / 1600MHz Монітор 19€€; Ubuntu 18.04 Bionic Beaver (free); LibreOffice 6.3.2 (free), Google Chrome (free), Foxit Reader (free); VLC media player (free); програмне забезпечення ArcGIS for Desktop 10.2; ПК з ОС Windows 7 і вище, ОЗП 4 Гб і вище; ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії	навчальна дисципліна	РП ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії 106 2020.pdf	H29QnkpMJntLFidcRgoHKkVIG3p8GmQgaMbNhAlbGa8=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства	навчальна дисципліна	РП ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства 106 2020.pdf	NavdbTry8dUKQzQz5voCipox6IYshP/ppSdJt8FdLP4=	ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор EPSON EMP-X5e; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155; робочі зразки ґрунтів різного гранулометричного складу; колекції «Мінерали та гірські породи», «Склад ґрунтів», «Типи ґрунтів»; стандартний набір ґрунтових сит, лабораторні терези ВЛР - 200 №33; муфельна піч, ексикатор, електрична плитка, термостат; цифрові ваги 500 г/0,01 г та цифрові ваги 1 кг/0,1 г прилади для демонстрування водних властивостей ґрунту, універсальний індикатор Алямовського, рН- метр; хімічний посуд, хімічні реактиви.
ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії	навчальна дисципліна	РП ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії 106 рік вступу 2020.pdf	90E1BK7/+mvAebRZ3oz7+2DoexdFzF1px3N3jMoZQzI=	транспортири, циркулі-вимірювачі, лінійки, бусолі, курвіметри та інші картометричне обладнання; нівелір 2Н-10кл 01403, нівелір Н-3 №03950; теодоліт ТТ-50, теодоліт-тахометр; лазерний далекомір DeWALT DW030PL-XJ ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.
ОК 2.03 Основи наукових досліджень	навчальна дисципліна	РП ОК 2.03 Основи наукових досліджень 106 2020.pdf	kmbYQSNcw9/YlGAH4FsvIrvGXPiG8+ZNmY7Zijx2U3A=	пакет програм Microsoft Office, додатковий модуль програми Microsoft Office Excel «Аналіз даних»; ноутбук ACER Aspire ES 11; проектор TECRO PJ-4070; проєкційний екран Datalux LTD Suite 212 Schermo junior 155x155.

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту;

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
56152	Данильченко Олена Сергіївна	Старший викладач, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 036324, виданий 01.07.2016	15	ОК 2.22 Географія Сумської області	Кандидат географічних наук, 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Геоекологічний аналіз річкових басейнів території Сумської області» Керівник науково-дослідної роботи «Географо-гідрологічний та геоекологічний аналіз річок Сумської області та їх оптимізація» (№ державної реєстрації 0115U001668) (2015-2017 рр.). Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.2. – 11 публікацій у наукових фахових виданнях України; П.3. – 1 (наявність виданої монографії); П.8. – виконання функцій наукового керівника наукової теми; П.9. – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук; П.10. – вчений секретар природничо-географічного факультету; П.13 – наявність виданого навчально-методичного посібника та 4 методичних вказівок; П.14. – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою; П. 16 – член Українського географічного товариства; П.17. – досвід практичної роботи за спеціальністю 18

років;
П.18. – науковий консультант Гетьманського національного природного парку – 8 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Данильченко О. С., Корнус О. Г.. Географія Сумської області: методичні вказівки до проведення практичних робіт та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 44 с.
2. Данильченко О. С. Річкові басейни Сумської області : геоекологічний аналіз : монографія. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 270 с.
3. Данильченко О. С., Гупало С. О. Оцінка природного потенціалу ландшафтних районів Сумської області. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Географічні науки. 2017. Вип. 8. С. 21–25.
4. Данильченко О. С., Довгополова І. С. Відходи у Сумській області: динаміка утворення, накопичення та поводження. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Географічні науки. 2018. Вип. 9. С. 77–84.
5. Корнус А., Корнус О., Сюткін С., Данильченко О. Географія вирощування зернових та зернобобових культур у Сумській області. Часопис соціально-економічної географії. 2019. Вип. 27. С. 60-69.
6. Данильченко О. С., Корнус А. О., Корнус О. Г., Сюткін С. І. Водоохоронне ареалування території Сумської області. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Географічні науки». 2019. Вип. 11. С. 106-

						<p>113. 7. Данильченко О. С. Гавриш В. В. Водні ресурси Сумської області та їх використання. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Географічні науки. 2019. Вип. 10. С. 47-55. 8. Данильченко О.С., Герасименко М.М. Водно-болотні угіддя як унікальні об'єкти (на регіональному та локальному рівнях). Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Серія географічні науки. 2020. Том. 2. Вип. 1. С. 39-48. Підвищення кваліфікації: Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; курси підвищення кваліфікації «Англійська мова», лютий 2017 р. Посвідчення серія ПВ 02125510/0001171-17 Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, тема стажування: «Фізична географія материків та океанів: актуальні дослідження, сучасні проблеми та особливості викладання навчальної дисципліни», 14.12.2020р.-12.02.2021р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації №63/20-21 СТ.</p>	
135922	Корнус Анатолій Олександров ич	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 001163, виданий 25.06.1998, Атестат доцента ДЦ 004098, виданий 26.02.2002	25	ОК 2.21 Палеогеографі я	Кандидат географічних наук, 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Радіоформуюча структура дендрогенних радіогеосистем для цілей дистанційного зондування» Доцент кафедри географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 1 – 8 - статті у виданнях, що входять

до наукометричних баз, зокрема Scopus (2) та Web of Science Core Collection (6)
П.2 – 115 - статті у фахових виданнях;
П.3 – 5 - наявність 4-х монографій та 1 навчального посібника;
П.7 – 1 - член НМК МОН за спеціальністю 106 Географія (2017-2019)
П.9. – 2 - робота у складі журі III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (1), II етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук (1).
П. 10. – 1 – заступник декана факультету з навчальної роботи; наукової роботи
П.11. – 1 - офіційний опонент;
П.13 – 16 - наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів/конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій;
П. 14 – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;
П. 16 – член Українського географічного товариства;
П. 17 – 2 - досвід практичної роботи за спеціальністю 25 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Корнус А.О., Бова О.В. Палеогеографія антропогену. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. 72 с.
2. Корнус А.О. Реконструкції голоценових ландшафтів Сумської та Полтавської областей // Наук. вісн. Волинського держ. ун-ту. 2003. №7. С. 143-146.
3. Корнус А.О., Ємець В.Г. Палеогеографічні умови голоцену Лівобережного Полісся та Лісостепу України // Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка.

						<p>Географічні науки. 2016. Вип. 7. С. 47-53.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, стажування «Навчально-методичні засади викладання фізико-географічних та картографічних дисциплін», лютий-березень 2017 р.</p> <p>Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/380 від 10.03.2017 р.</p> <p>Сумський державний університет, програма підвищення кваліфікації «Дистанційні технології навчання в СумДУ», 2-10.2019 р.</p> <p>Посвідчення про підвищення стажування ППІ№ 3464.</p>	
135922	Корнус Анатолій Олександров ич	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 001163, виданий 25.06.1998, Атестат доцента ДЦ 004098, виданий 26.02.2002	25	ОК 2.20 Фізична географія України	<p>Кандидат географічних наук, 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Радіоформуюча структура дендрогенних радіогеосистем для цілей дистанційного зондування»</p> <p>Доцент кафедри географії.</p> <p>Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов:</p> <p>П. 1 – 8 - статті у виданнях, що входять до наукометричних баз, зокрема Scopus (2) та Web of Science Core Collection (6)</p> <p>П.2 – 115 - статті у фахових виданнях;</p> <p>П.3 – 5 - наявність 4-х монографій та 1 навчального посібника;</p> <p>П.7 – 1 - член НМК МОН за спеціальністю 106 Географія (2017-2019)</p> <p>П.9. – 2 - робота у складі журі III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (1), II етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт</p>

учнів – членів Малої академії наук (1).
П. 10. – 1 – заступник декана факультету з навчальної роботи; наукової роботи
П.11. – 1 - офіційний опонент;
П.13 – 16 - наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів/конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій;
П. 14 – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;
П. 16 – член Українського географічного товариства;
П. 17 – 2 - досвід практичної роботи за спеціальністю 25 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Корнус А.О. Висотна диференціація ландшафтів Лісостепу // Висотна диференціація рівнинних ландшафтів України: Монографія / Г.І. Денисик, Л.М. Кирилук та ін. – Вінниця: ПП “ТД Едельвейс і К”, 2010. – С.36-49 [236 с.].
2. Корнус О.Г. Тестові запитання і завдання з фізичної географії України: Методичні вказівки. Суми: РВВ СДПУ, 2000. 16 с.
3. Бова О.В., Корнус О.Г., Шевченко Г.Є. Фізична географія України. 8 клас: Збірник завдань для тематичного оцінювання навчальних досягнень. Х.: Світ дитинства, Ранок, 2001. 56 с.
4. Корнус А.О. Фізична географія України: Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт та контролю самостійної роботи студентів. Ч. 1. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 36 с.
5. Корнус А.О. Фізична географія України: Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт та контролю самостійної роботи студентів. – Ч.

							<p>2. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 28 с.</p> <p>6. Фізична географія України : Курс лекцій. Ч. 1. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 52 с.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, стажування «Навчально-методичні засади викладання фізико-географічних та картографічних дисциплін», лютий-березень 2017 р.</p> <p>Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/380 від 10.03.2017 р.</p> <p>Сумський державний університет, програма підвищення кваліфікації «Дистанційні технології навчання в СумДУ», 2-10.2019 р.</p> <p>Посвідчення про підвищення кваліфікації ППН№ 3464.</p>
56152	Данильченко Олена Сергіївна	Старший викладач, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 036324, виданий 01.07.2016	15	ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів	<p>Кандидат географічних наук, 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Геоecологічний аналіз річкових басейнів території Сумської області» Керівник науково-дослідної роботи «Географо-гідрологічний та геоекологічний аналіз річок Сумської області та їх оптимізація» (№ державної реєстрації 0115U001668) (2015-2017 рр.). Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов:</p> <p>П.2. – 11 публікацій у наукових фахових виданнях України;</p> <p>П.3. – 1 (наявність виданої монографії);</p> <p>П.8. – виконання функцій наукового керівника наукової теми;</p> <p>П.9. – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту</p>

науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук;
П.10. – вчений секретар природничо-географічного факультету;
П.13 – наявність виданого навчально-методичного посібника та 4 методичних вказівок;
П.14. – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;
П. 16 – член Українського географічного товариства;
П.17. – досвід практичної роботи за спеціальністю 18 років;
П.18. – науковий консультант Гетьманського національного природного парку – 8 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Фізична географія материків та океанів. Ч. I. Євразія : методичні вказівки до виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. С. Данильченко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 38 с.
2. Данильченко О. С. Річкові басейни Сумської області : геоекологічний аналіз : монографія. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 270 с.
3. Корнус А.О., Данильченко О.С. Ландшафтно-гідрологічне районування території Сумської області // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. 2015. №1 (Вип. 38). С. 49–56.
4. Данильченко О. С. Жакунець Н. М. Особливості використання інтерактивних технологій під час вивчення географії в 7 класі. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Географічні науки.

							2019. Вип. 10. С. 147-153. Підвищення кваліфікації: Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; курси підвищення кваліфікації «Англійська мова», лютий 2017 р. Посвідчення серія ПВ 02125510/0001171-17 Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, тема стажування: “Фізична географія материків та океанів: актуальні дослідження, сучасні проблеми та особливості викладання навчальної дисципліни”, 14.12.2020р.-12.02.2021р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації №63/20-21 СТ.
115002	Корнус Олеся Григорівна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 2001, спеціальність: 010103 Географія та біологія, Диплом кандидата наук ДК 058695, виданий 10.03.2010, Атестат доцента 12/ДЦ 040296, виданий 31.10.2014	12	ОК 2.18 Історична географія	Кандидат географічних наук. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Тема кандидатської дисертації: «Територіальна організація системи обслуговування населення Сумської області та шляхи її вдосконалення» Доцент кафедри загальної та регіональної географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.1. - 2 публікації у Scopus, 4 - Web of Science Core Collection; П.2 – 59 фахових публікацій; П.3 – 4 навчальних посібника (2 з грифом МОН), 4 монографії; П.8 – керівник 3-х науково-дослідних тем; П.9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; Член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук; П.10 – завідувач кафедри; П.11 – член Спеціалізованої вченої ради К.64.051.23 у Харківському

національному
університеті імені
В.Н.Каразіна;
П.13 – 13 методичних
вказівок;
П.14 – керівництво 2
студентами, які
зайняли призове
місце у II етапі
Всеукраїнського
конкурсу студентських
наукових робіт;
керівництво
проблемною групою;
П.16 – член
Українського
географічного
товариства;
П.17 – досвід
практичної роботи за
спеціальністю – 12
років.
Наукові публікації за
тематикою курсів:
1. Корнус О.Г.
Історична географія :
навчальний посібник;
Міністерство освіти і
науки, молоді та
спорту України,
Сумський державний
педагогічний
університет ім. А.С.
Макаренка. Суми :
СумДПУ ім. А.С.
Макаренка, 2013. 156
с. (Гриф МОН)
2. Корнус О. Г.
Історична географія.
Практикум :
Методичні
рекомендації для
виконання
практичних робіт
студентами
спеціальності
6.040104 Географія*
(бакалавр);
Міністерство освіти і
науки України,
Сумський державний
педагогічний
університет імені А. С.
Макаренка. Суми :
СумДПУ імені А. С.
Макаренка, 2013. 36 с.
3. Корнус О. Г.
Історична географія:
методичні вказівки
для виконання
практичних та
самостійних робіт.
Суми : СумДПУ імені
А. С. Макаренка, 2020.
28 с.
4. Корнус О.Г., Корнус
А.О., Сюткін С.І.,
Данильченко О.С.,
Нешатаєв Б.М.
Історико-
географічний аналіз
територіально-
функціональної
структури цукрової
промисловості
Сумської області.
Географія та екологія:
наука та освіта : Мат-
ли VII Всеукр. наук.-
практ. конф. (з
міжнар. участю). м.

						<p>Умань, 19-20 квітня, 2018 р. / відп. ред. О.В. Браславська. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. С. 119–122.</p> <p>5. Корнус О.Г., Корнус А.О., Сюткін С.І. Історико-географічні особливості розвитку спиртової промисловості у Сумській області України // Monografia rok konferencyjna. Science, research, development №13. Berlin, 30.01.2019 - 31.01.2019. Р. 40-42.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, кафедра географії, стажування «Сучасні технології навчання географії в закладах вищої освіти», лютий-березень 2017 р.</p> <p>Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/379 від 10.03.2017 р.</p> <p>Університет природничих наук у Любліні (м. Люблін, Польща), науково-педагогічне стажування на тему «Ефективні методики викладання в галузі біології, екології, географії, геології, хімії та фізики» за фахом «Природничі науки», 16 листопада - 28 грудня 2020 р.</p> <p>Сертифікат про підвищення кваліфікації: № NSI 162807-UPL від 28.12.2020 р.</p>	
115002	Корнус Олеся Григорівна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 2001, спеціальність: 010103 Географія та біологія, Диплом кандидата наук ДК 058695, виданий 10.03.2010, Атестат доцента 12ДЦ 040296, виданий 31.10.2014</p>	12	ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	<p>Кандидат географічних наук. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Тема кандидатської дисертації: «Територіальна організація системи обслуговування населення Сумської області та шляхи її вдосконалення»</p> <p>Доцент кафедри загальної та регіональної географії.</p> <p>Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов:</p> <p>П.1. - 2 публікації у Scopus, 4 - Web of Science Core Collection;</p> <p>П.2 – 59 фахових публікацій;</p> <p>П.3 – 4 навчальних</p>

посібника (2 з грифом МОН), 4 монографії;
П.8 – керівник 3-х науково-дослідних тем;
П.9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; Член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук;
П.10 – завідувач кафедри;
П.11 – член Спеціалізованої вченої ради К.64.051.23 у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна;
П.13 – 13 методичних вказівок;
П.14 – керівництво 2 студентами, які зайняли призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт; керівництво проблемною групою;
П.16 – член Українського географічного товариства;
П.17 – досвід практичної роботи за спеціальністю – 12 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Kornus O., Kornus A., Siutkin S., Korol O., Danylchenko O. Scientific and methodological foundations for the formation of industrial clusters and substantiation of the cluster concept for the development of industrial complexes . Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration: scientific monograph / edited by Dr.oec. Prof. Maksym Bezpartochnyi, Dr.oec. Prof. Viktoriia Riashchenko, Dr.paed. Nina Linde, 2nd edition. – Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences, 2020. 413 p. P. 28-37.
2. Корнус О.Г., Немець К.А., Немець Л.М., Корнус А.О. Сфера обслуговування населення Сумської області: суспільно-

географічні аспекти:
Монографія. Харків
Суми. 2009. 228 с.

3. Корнус А.О.,
Удовиченко І.В.,
Леонтєва Г.Г.,
Удовиченко В.В.,
Корнус О.Г. Географія
Сумської області:
природа, населення,
господарство :
навчальний посібник.
Суми: ФОП Наталуха
А.С., 2010. 184 с.
(Гриф МОН).

4. Корнус А. О.,
Корнус О. Г.
Промисловість
Сумської області
(економіко-
географічне
дослідження) :
монографія. Суми :
СумДПУ імені А. С.
Макаренка, 2017. 136
с.

5. Демченко Я.А.,
Корнус О.Г.
Регіональні
особливості
розміщення
католицьких
релігійних громад в
Україні // Треті
Сумські наукові
географічні читання:
збірник матеріалів
Всеукраїнської
наукової конференції
(Суми, 12-14 жовтня
2018 р.) [Електронний
ресурс] / СумДПУ
імені А.С. Макаренка,
Сумський відділ
Українського
географічного
товариства;
[упорядник Корнус
А.О.]. Елект. текст.
дані. Суми. 2018. 201
с. 1 електр. опт. диск
(CD-R). С. 61-67.

6. Kornus Anatolii A.,
Kornus Olesia H.
Geographical aspects of
the branch structure
transformation of
Ukraine's industry in
the conditions of war
and territorial losses
2014-2016 //
Conference Proceedings
of the 7 th International
Scientific Conference
Problems and Prospects
of Territories' Socio-
Economic Development
(April 4-7, 2018,
Opole, Poland). The
Academy of
Management and
Administration in
Opole, 2018. З. 36-37.

7. Пугач А.С., Корнус
О.Г. Особливості
територіальної
організації санаторно-
курортної діяльності в
Україні // Треті
Сумські наукові
географічні читання:

збірник матеріалів
Всеукраїнської
наукової конференції
(Суми, 12-14 жовтня
2018 р.) [Електронний
ресурс] / СумДПУ
імені А.С. Макаренка,
Сумський відділ
Українського
географічного
товариства;
[упорядник Корнус
А.О.]. Елект. текст.
дані. Суми. 2018. 201
с. 1 електр. опт. диск
(CD-R). С. 161-167.
8. Панченко О.В.,
Корнус О.Г.
Регіональні
відмінності рівня
розвитку готельного
господарства в Україні
// Другі Сумські
наукові географічні
читання: збірник
матеріалів
Всеукраїнської
наукової конференції
(Суми, 10-12
листопада 2017 р.)
[Електронний ресурс]
/ СумДПУ імені А.С.
Макаренка, Сумський
відділ Українського
географічного
товариства;
[упорядник Корнус
А.О.]. Елект. текст.
дані. Суми. 2017. 144 с.
1 електр. опт. диск
(CD-R). С. 123-127.
9. Kornus A.O., Kornus
O.H. Industry's
structural
transformation in
Ukraine // Conferința
Internațională
Științifică-practică
"Dezvoltarea sistemelor
sociale și economice
întrun mediu
competitiv la nivel
global" (26 februar
2016, Chișinău / com.
org.: O. Tîcu [et al.].
Chișinău : Universitate
de stat din Moldova,
2016. 161-164.
10. Корнус О.Г.,
Голосніченко А.Б.
Сучасні тенденції
розвитку сільського
господарства України
// Наукові записки
Сумського державного
педагогічного
університету ім. А.С.
Макаренка.
Географічні науки.
Вип.5 : [збірник
наукових праць /
наук. ред. Б. М.
Нешатаєв, А. О.
Корнус та ін.]. Суми :
Вінніченко М.Д.,
СумДПУ, 2014. С. 99-
103.
11. Корнус А.О.,
Приходько О.О.,
Корнус О.Г.
Трансформація

промислової підсистеми регіональних соціогеосистем України (на прикладі машинобудівного комплексу Сумської області) // Регіон – 2014: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 80-річчю кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (м. Харків, 6 листопада 2014 р. / Гол. ред. колегії В.С. Бакіров. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. С. 230-233.

12. Капленко А.В., Корнус О.Г., Петренко Л.В. Територіальні особливості забезпеченості населення вищими навчальними закладами в Україні // Актуальні проблеми дослідження довкілля. Збірник наукових праць (за матеріалами V Міжнародної наукової конференції, 23-25 травня 2013 р., м. Суми). Т. 2. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. С. 39-43.

13. Kornus A., Kornus O., Shishyk V. Zoning of Regional Environmental and Socio-Economic Systems of Ukraine // Down to Earth : Book of Abstracts 32nd International Geographical Congress. Colonge, 26-30 August, 2012. P. 600-601.

Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, кафедра географії, стажування «Сучасні технології навчання географії в закладах вищої освіти», лютий-березень 2017 р.

Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/379 від 10.03.2017 р.

Університет природничих наук у Любліні (м. Люблін, Польща), науково-педагогічне

						стажування на тему «Ефективні методики викладання в галузі біології, екології, географії, геології, хімії та фізики» за фахом «Природничі науки», 16 листопада - 28 грудня 2020 р. Сертифікат про підвищення кваліфікації: № NSI 162807-UPL від 28.12.2020 р.	
187307	Сюткін Сергій Іванович	Доцент, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 011079, виданий 13.06.2001, Атестат доцента 02ДЦ 000298, виданий 24.12.2003	31	ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	Кандидат географічних наук, 11.00.02 – економічна та соціальна географія; Тема кандидатської дисертації: «Суспільно-географічні напрями оптимізації виробничого комплексу Сумської області з метою поліпшення екологічної ситуації». Доцент кафедри регіональної географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 2 – 12 публікацій у наукових фахових виданнях України. П. 3 – 4 навчальних посібники. П. 9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; член журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН. П. 10 – заступник декана факультету (1996-2001). П. 13 – 14 найменувань: 1 – навч.-метод. посібник, 3 курси лекцій, 10 методичних вказівок. П. 14 – керівництво студентом, який зайняв призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді з географії; керівництво студентами, які зайняли призові місця на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт; керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою. П. 16 – дійсний член Українського географічного товариства. П. 17 – досвід практичної роботи за

спеціальністю 31 рік.
Наукові публікації за тематикою курсів:

1. Сюткін С.І. Регіональна економічна і соціальна географія : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Частина 1. Європа та Азія. Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. 48 с.
2. Сюткін С.І. Регіональна економічна і соціальна географія : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Частина 2. Африка, Америка та Австралія з Океанією. Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. 40 с.
3. Сюткін С.І. Географія світового господарства : робочий зошит для самостійної роботи студентів. Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. 30 с.
4. Сюткін С.І. Курс лекцій з географії світового господарства. Суми : СумДПУ, 2020. 142 с.
5. Сюткін С.І. Вплив науково-технічної революції на галузеву і територіальну структуру світового господарства // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. Вип. 10. 2019. С. 110-119.
6. Сюткін С.І. Модель територіальної структури господарства африканських країн // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. Вип. 2. 2011. С. 83-88.
7. Корнус О., Коновалов М., Корнус А., Сюткін С., Данильченко О., Нешатаєв Б. Особливості структури та змісту географічної освіти в старшій школі в Україні та Норвегії // Vzdelávanie a spoločnosť V. Medzinárodný nekonferenčný zborník. Renáta Bernátová, Tetyana Nestorenko (Eds.). PRVÉ. Prešovská univerzita v Prešove, 2020. С. 93-98.
8. Kornus O., Kornus A., Siutkin S., Korol O., Danylchenko O. Scientific and

						<p>methodological foundations for the formation of industrial clusters and substantiation of the cluster concept for the development of industrial complexes // Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration: scientific monograph / Edited by Dr.oec. Prof. Maksym Bezpartochnyi, Dr.oec. Prof. Viktoriia Riashchenko, Dr.paed. Nina Linde, 2nd edition. Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences, 2020. P. 28-37.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, тема стажування: "Регіональна економічна і соціальна географія: напрями і перспективи розвитку", 14.12.2020р.-12.02.2021р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації №62/20-21СТ.</p> <p>Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, курси підвищення кваліфікації «Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес», лютий 2017 р. Посвідчення: Серія ПВ 02125510/000182-17</p>	
115002	Корнус Олеся Григорівна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 2001, спеціальність: 010103 Географія та біологія, Диплом кандидата наук ДК 058695, виданий 10.03.2010, Атестат доцента 12ДЦ 040296, виданий</p>	12	ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музезознавства	<p>Кандидат географічних наук. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Тема кандидатської дисертації: «Територіальна організація системи обслуговування населення Сумської області та шляхи її вдосконалення» Доцент кафедри загальної та регіональної географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.1. - 2 публікації у Scopus, 4 - Web of Science Core Collection;</p>

31.10.2014

П.2 – 59 фахових публікацій;
П.3 – 4 навчальних посібника (2 з грифом МОН), 4 монографії;
П.8 – керівник 3-х науково-дослідних тем;
П.9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; Член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук;
П.10 – завідувач кафедри;
П.11 – член Спеціалізованої вченої ради К.64.051.23 у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна;
П.13 – 13 методичних вказівок;
П.14 – керівництво 2 студентами, які зайняли призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт; керівництво проблемною групою;
П.16 – член Українського географічного товариства;
П.17 – досвід практичної роботи за спеціальністю – 12 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Корнус О. Г., Корнус А.О..
Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020.
2. Корнус А.О., Корнус О.Г., Фурсєєв О.В. Туристсько-рекреаційний кластер Путивльського району: об'єкти, маршрути, їх використання // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Адміністративно-територіальні vs економічно-просторові кордони регіонів?» (м. Київ, 19-20 березня 2020 р.). К. : КНЕУ, 2020. С. 541-546.
3. Корнус А.О., Корнус

О.Г., Сюткін С.І.
Виробничий туризм у
Сумській області:
передумови та
перспективи розвитку
// «Сучасні процеси
трансформації у
бізнесі та
виробництві: теорія,
методологія,
практика» :
колективна
монографія / Нац.
металург. академія
України; за ред. Л.М.
Савчук, Л.М.
Бандоріної. Дніпро:
Журфонд, 2019.
Розділ 4. С. 401-434.
4. Kornus O., Siutkin S.,
Kornus A. Industrial
tourism in Sumy
region: resources and
perspectives //
Часопис соціально-
економічної географії.
2019. Вип. 26. С. 35-
44.
5. Корнус А.О., Корнус
О.Г., Сюткін С.І.
Кластерний підхід у
системі виробничого
туризму // Географія
та туризм. 2019. №53.
3-9.
6. Требін І.С., Корнус
О.Г. Деякі аспекти
дослідження
соціально-
культурного
обслуговування
населення Сумської
області // Наукові
записки СумДПУ імені
А.С.Макаренка.
Географічні науки /
Ред. кол.: Б.М.
Нешатаєв, А.О.
Корнус та ін. Суми:
Вид-во СумДПУ імені
А. С. Макаренка, 2018.
Вип. 9. С. 159-167.
7. Корнус О.Г., Корнус
А.О., Данильченко
О.С., Сюткін С.І.,
Нешатаєв Б.М.
Експурсія як одна з
форм викладання
навчальної
дисципліни
«Краєзнавство» //
Подільський регіон:
виклики XXI століття
(географічні аспекти):
Матеріали
Всеукраїнської
науково-практичної
конференції (м.
Тернопіль, 25 квітня
2017 р.). Тернопіль:
Крок, 2017. С. 237-242.
8. Siutkin S., Kornus A.,
Kornus O.,
Danylchenko O.
Resources and
opportunities for the
development of event
tourism in Ukraine //
Zeszyty Naukowe
Wyższej Szkoły
Turystyki i Ekologii.

						<p>2017. Том 11. Rocznik VI. No 1.</p> <p>9. Корнус О.Г. Туризм як один із факторів розвитку сфери обслуговування населення (на прикладі Сумської області) // Часопис соціально-економічної географії. 2006. №1. С. 131-135.</p> <p>10. Корнус О., Корнус А. Туристська інфраструктура Сумської області та її роль у стійкому розвитку регіону // Вісник наукових досліджень Галицького ін-ту ім. В. Черновола. Серія: Туризм. 2006. Вип. 2. С. 6–11.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, кафедра географії, стажування «Сучасні технології навчання географії в закладах вищої освіти», лютий-березень 2017 р.</p> <p>Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/379 від 10.03.2017 р.</p> <p>Університет природничих наук у Любліні (м. Люблін, Польща), науково-педагогічне стажування на тему «Ефективні методики викладання в галузі біології, екології, географії, геології, хімії та фізики» за фахом «Природничі науки», 16 листопада - 28 грудня 2020 р.</p> <p>Сертифікат про підвищення кваліфікації: № NSI 162807-UPL від 28.12.2020 р.</p>	
135922	Корнус Анатолій Олександров ич	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 001163, виданий 25.06.1998, Атестат доцента ДЦ 004098, виданий 26.02.2002	25	ОК 2.14 Загальне землезнавство	Кандидат географічних наук, 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Радіоформуюча структура дендрогенних радіогеосистем для цілей дистанційного зондування» Доцент кафедри географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних

умов:
П. 1 – 8 - статті у виданнях, що входять до наукометричних баз, зокрема Scopus (2) та Web of Science Core Collection (6)
П.2 – 115 - статті у фахових виданнях;
П.3 – 5 - наявність 4-х монографій та 1 навчального посібника;
П.7 – 1 - член НМК МОН за спеціальністю 106 Географія (2017-2019)
П.9. – 2 - робота у складі журі III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (1), II етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук (1).
П. 10. – 1 – заступник декана факультету з навчальної роботи; наукової роботи
П.11. – 1 - офіційний опонент;
П.13 – 16 - наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів/конспектів лекцій/практикумів/м'ягодинних вказівок/рекомендацій;
П. 14 – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;
П. 16 – член Українського географічного товариства;
П. 17 – 2 - досвід практичної роботи за спеціальністю 25 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Корнус А.О.
Загальне землезнавство: Методичні вказівки до проведення лабораторних робіт та виконання самостійної роботи студентів. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 24 с.
2. Корнус А., Данильченко О. Ландшафтно-гідрологічне районування території Сумської області / /Наук. зап. Тернопільського нац. пед. ун-ту імені

						<p>Володимира Гнатюка. Серія: географія. 2015. №1. С. 49-56. 3. Мироненко А. О., Корнус А. О. Особливості формування стоку у басейні річки Рибиця. Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки. 2018. Вип. 9. С. 37–42. Має сертифікат на право інтелектуальної власності: реєстраційний №16 Го7 / А.О. Корнус. – Комплексна навчальна програма з загального землезнавства за кредитно-модульною системою / Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка. – Протокол №3 від 29.10.2007 р. Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, стажування «Навчально- методичні засади викладання фізико- географічних та картографічних дисциплін», лютий- березень 2017 р. Довідка про підвищення кваліфікації № 01- 15/380 від від 10.03.2017 р. Сумський національний аграрний університет, стажування «Екологічна безпека ЄС та України в контексті глобальних кліматичних змін», грудень 2020 р. Сертифікат. Сумський державний університет, програма підвищення кваліфікації «Дистанційні технології навчання в СумДУ», 2-10.2019 р. Посвідчення про підвищення стажування ППІ№ 3464.</p>	
187307	Сюткін Сергій Іванович	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 011079, виданий 13.06.2001, Атестат доцента 02ДЦ 000298, виданий 24.12.2003	31	ОК 2.13 Рекреаційна географія	Кандидат географічних наук, 11.00.02 – економічна та соціальна географія; Тема кандидатської дисертації: «Суспільно- географічні напрями оптимізації

виробничого комплексу Сумської області з метою поліпшення екологічної ситуації». Доцент кафедри регіональної географії.
Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов:
П. 2 – 12 публікацій у наукових фахових виданнях України.
П. 3 – 4 навчальних посібники.
П. 9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; член журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН.
П. 10 – заступник декана факультету (1996-2001).
П. 13 – 14 найменувань: 1 – навч.-метод. посібник, 3 курси лекцій, 10 методичних вказівок.
П. 14 – керівництво студентом, який зайняв призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді з географії; керівництво студентами, які зайняли призові місця на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт; керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою.
П. 16 – дійсний член Українського географічного товариства
П. 17 – досвід практичної роботи за спеціальністю 31 рік. Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Siutkin S., Kornus A., Kornus O., Danylchenko O. Resources and opportunities for the development of event tourism in Ukraine // Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii. 2017. Tom 11. Rocznik VI. No 1. P. 111-126.
2. Kornus O., Siutkin S., Kornus A. Industrial tourism in Sumy region: resources and perspectives // Часопис соціально-економічної географії. 2019. Вип. 26. С. 35-44.
3. Корнус А.О., Корнус

О.Г., Сюткін С.І.
Виробничий туризм у
Сумській області:
передумови та
перспективи розвитку
// «Сучасні процеси
трансформації у
бізнесі та
виробництві: теорія,
методологія,
практика» :
колективна
монографія / Нац.
металург. академія
України; за ред. Л.М.
Савчук, Л.М.
Бандоріної. Дніпро:
Пороги, 2019. Розділ
6. С. 401-434.

4. Корнус А.О., Сюткін
С.І., Корнус О.Г.
Кластерний підхід у
системі виробничого
туризму // Географія
та туризм. 2019. Вип.
53. С. 3-9.

5. Сюткін С.І.,
Леонтєва Г.Г.
Рекреаційна
географія. Суми:
СумДПУ, 2007. 64 с.

6. Сюткін С.І.
Формування нових
рекреаційних потреб
населення // Наукові
записки СумДПУ імені
А.С.Макаренка.
Географічні науки.
Вип. 7. 2016. С. 140-
144.

7. Сюткін С.І.
Суспільно-географічні
аспекти вивчення
рекреаційного
природокористування
// Наукові записки
СумДПУ імені А.С.
Макаренка.
Географічні науки.
Вип. 8. 2017. С. 174-
178.

Підвищення
кваліфікації:
Ніжинський
державний
університет імені
Миколи Гоголя, тема
стажування:
“Регіональна
економічна і
соціальна географія:
напрями і
перспективи
розвитку”,
14.12.2020р.-
12.02.2021р. Свідоцтво
про підвищення
кваліфікації №62/20-
21СТ.
Сумський державний
педагогічний
університет імені А.С.
Макаренка, курси
підвищення
кваліфікації
«Впровадження
інформаційних
технологій у
навчальний процес»,
лютий 2017 р.
Посвідчення: Серія

							ПВ 02125510/000182-17
135922	Корнус Анатолій Олександров ич	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 001163, виданий 25.06.1998, Атестат доцента ДЦ 004098, виданий 26.02.2002	25	ОК 2.12 Геоморфологія	Кандидат географічних наук, 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Радіоформуюча структура дендрогенних радіогеосистем для цілей дистанційного зондування» Доцент кафедри географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 1 – 8 - статті у виданнях, що входять до наукометричних баз, зокрема Scopus (2) та Web of Science Core Collection (6) П.2 – 115 - статті у фахових виданнях; П.3 – 5 - наявність 4-х монографій та 1 навчального посібника; П.7 – 1 - член НМК МОН за спеціальністю 106 Географія (2017- 2019) П.9. – 2 - робота у складі журі III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (1), II етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково- дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук (1). П. 10. – 1 – заступник декана факультету з навчальної роботи; наукової роботи П.11. – 1 - офіційний опонент; П.13 – 16 - наявність виданих навчально- методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів/конспектів лекцій/практикумів/м етодичних вказівок/рекомендаці й; П. 14 – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою; П. 16 – член Українського географічного товариства; П. 17 – 2 - досвід практичної роботи за спеціальністю 25 років.

Наукові публікації за тематикою курсів:

1. Корнус А.О., Чайка В.В. Геоморфологічна будова Сумської області: Метод. вказ. для студ. прир.-геогр. ф-ту. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. 34 с.
2. Корнус А.О., Буц Ю.В. Геохімія ґрунтів вододільних ландшафтів Сумського Придніпров'я та геолого-геоморфологічні особливості їх формування // Географія і сучасність, 2000. Вип. 3. С.111–117.
3. Корнус А.О. Сучасна геоморфодинаміка зандрових і моренно-зандрових рівнин Шосткинського Полісся // Вісн. Харк. ун-ту. 2001. №521. С. 158-160.
4. Корнус А.О. Геоморфологія: Методичні вказівки до проведення практичних робіт та виконання самостійної роботи студентів. Ч.1. Загальна геоморфологія. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. – 28 с.
5. Корнус А.О. Геоморфологія : Методичні вказівки до проведення практичних робіт та виконання самостійної роботи студентів. Ч. 2. Динамічна геоморфологія. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. – 40 с.
6. Корнус А.О., Буц Ю.В. Динаміка забруднення важкими металами лісостепових ПТК південно-західних відрогів Середньоруської височини // Фізична географія та геоморфологія. 2004. – Вип. 46. Т.1. С. 25-31.
7. Корнус А.О. Серія геоморфологічних карт Сумської області // Картографія та вища школа: Зб. наук. пр. 2004. Вип. 9. С. 119-122.
8. Корнус А.О. Яружно-балочні парагенетичні

						<p>геоморфосистеми півночі Сумсько-Богодухівської рівнини // Фізична географія та геоморфологія. 2009. Вип. 56. С.250-256.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, стажування «Навчально-методичні засади викладання фізико-географічних та картографічних дисциплін», лютий-березень 2017 р.</p> <p>Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/380 від від 10.03.2017 р.</p> <p>Сумський державний університет, програма підвищення кваліфікації «Дистанційні технології навчання в СумДУ», 2-10.2019 р.</p> <p>Посвідчення про підвищення кваліфікації ППН№ 3464.</p>	
135922	Корнус Анатолій Олександров ич	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 001163, виданий 25.06.1998, Атестат доцента ДЦ 004098, виданий 26.02.2002	25	ОК 2.10 Метеорологія та кліматологія	<p>Кандидат географічних наук, 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Радіоформуюча структура дендрогенних радіогеосистем для цілей дистанційного зондування»</p> <p>Доцент кафедри географії.</p> <p>Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов:</p> <p>П. 1 – 8 - статті у виданнях, що входять до наукометричних баз, зокрема Scopus (2) та Web of Science Core Collection (6)</p> <p>П.2 – 115 - статті у фахових виданнях;</p> <p>П.3 – наявність 4-х монографій та 1 навчального посібника;</p> <p>П.7 – 1 - член НМК МОН за спеціальністю 106 Географія (2017-2019)</p> <p>П.9. – 2 - робота у складі журі III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (1), II етапу</p>

Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук (1).
П. 10. – 1 – заступник декана факультету з навчальної роботи; наукової роботи
П.11. – 1 - офіційний опонент;
П.13 – 16 - наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів/конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій;
П. 14 – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;
П. 16 – член Українського географічного товариства;
П. 17 – 2 - досвід практичної роботи за спеціальністю 25 років.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Горшеніна Є.О., Корнус А.О. Динаміка показників термічного режиму атмосферного повітря протягом 1893-2018 років (за результатами спостережень на метеостанції Конотоп) // Треті Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наук. конф., (м. Суми, 12-14 жовтня 2018 р.) / СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства. 2018. С. 39-42.
2. Корнус А.О. Метеорологія та кліматологія: Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт та контролю самостійної роботи студентів / А. О. Корнус. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. – 58 с.
3. Корнус А.О. Сучасні термічні показники мезоклімату Північно-східного регіону України // Рельєф і клімат : Матеріали II Міжнародної конференції (26-28 вересня, 2018 р.).

							<p>Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. – С. 21-22.</p> <p>4. Корнус А.О., Лисенко І.О. Характеристика снігового покриву Сумської області за результатами спостережень 2005–2017 років // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. 2017. Вип. 8. С. 3-6.</p> <p>5. Klok S., Kornus A., Danylchenko O. Current state of snow cover in the area of Ukrainian Antarctic research base "Academician Vernadsky" // Book of abstracts submitted to the Scientific Committee Antarctic Research Open Science Conference in Hobart. 3-7 August 2020. P. 128.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Сумський національний аграрний університет, стажування «Екологічна безпека ЄС та України в контексті глобальних кліматичних змін», грудень 2020 р. Сертифікат. Сумський державний університет, програма підвищення кваліфікації «Дистанційні технології навчання в СумДУ», 2-10.2019 р. Посвідчення про підвищення кваліфікації ППН№ 3464.</p>
56152	Данильченко Олена Сергіївна	Старший викладач, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 036324, виданий 01.07.2016	15	ОК 2.11 Гідрологія	<p>Кандидат географічних наук, 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Геоекологічний аналіз річкових басейнів території Сумської області» Керівник науково-дослідної роботи «Географо-гідрологічний та геоекологічний аналіз річок Сумської області та їх оптимізація» (№ державної реєстрації 0115U001668) (2015-2017 рр.). Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних</p>

умов:

П.2. – 11 публікацій у наукових фахових виданнях України;

П.3. – 1 (наявність виданої монографії);

П.8. – виконання функцій наукового керівника наукової теми;

П.9. – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук;

П.10. – вчений секретар природничо-географічного факультету;

П.13 – наявність виданого навчально-методичного посібника та 4 методичних вказівок;

П.14. – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;

П. 16 – член Українського географічного товариства;

П.17. – досвід практичної роботи за спеціальністю 18 років;

П.18. – науковий консультант Гетьманського національного природного парку – 8 років.

Наукові публікації за тематикою курсів:

1. Данильченко О. С. Річкові басейни Сумської області : геоекологічний аналіз : монографія. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 270 с.
2. Данильченко О.С. Екологічна оцінка якості води річок Сумської області. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2016. Т. 4 (43). С. 82–88.
3. Данильченко О.С. Вплив забруднених річкових вод на здоров'я людини (на прикладі Сумської області). Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2018. № 1 (48). С. 37–45.
4. Данильченко О.С. Гідрохімічна характеристика річкових вод Сумської області. International Trends in Science and Technology :

						<p>Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference. (Warsaw, Poland, Vol.1, May 31, 2019.). Варшава, 2019. С. 43-51.</p> <p>5. Данильченко О. С. Гавриш В. В. Водні ресурси Сумської області та їх використання. Наукові записки Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Географічні науки. 2019. Вип. 10. С. 47-55.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; курси підвищення кваліфікації «Англійська мова», лютий 2017 р. Посвідчення серія ПВ 02125510/0001171-17 Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, тема стажування: «Фізична географія материків та океанів: актуальні дослідження, сучасні проблеми та особливості викладання навчальної дисципліни», 14.12.2020р.-12.02.2021р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації №63/20-21 СТ.</p>	
102815	Бова Олександр Васильович	Доцент, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 023274, виданий 26.06.2014, Атестат доцента ДЦАР 005815, виданий 01.07.1997	35	ОК 2.08 Геологія	<p>Кандидат географічних наук, 11.00.01 – фізична географія, геофізика і геохімія ландшафтів. Тема кандидатської дисертації: «Современное состояние и техногенная трансформация ландшафтов Сумского Приднепровья»</p> <p>Доцент кафедри загальної географії. Виконуються пункти умов: П.3 – 6 навчальних посібників; П.7-член Акредитаційної комісії МОН України; П.9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; П.10 – завідувач кафедри (1994-2006рр); П.14 – керівництво постійно діючою</p>

студентською науковою проблемною групою; П.16 – дійсний член Українського географічного товариства; П.17 – досвід практичної роботи за спеціальністю – 37 років

Наукові публікації за тематикою курсів:

1. Бова О.В. Мінералого-геохімічні особливості верхньочетвертинних відкладів Північно-Східних районів України // Сучасний стан та перспективи розвитку геоморфології, неотектоніки, геології та палеогеографії антропогену України. Київ, Київськ. нац. університет, 1996. С. 37-39.
2. Бова О.В. Про речовинний склад вододільних ґрунтоутворюючих лесовидних відкладів у басейні Псла // Проблеми охорони та раціонального використання природних ресурсів Сумщини. Суми, 1992. С. 27-31.
3. Бова О. В., Журавель М.Ю. Рассеянные элементы в лессовых и некоторых других типах почвообразующих пород Сумского Приднепровья // Вопросы региональной географии Сумского Приднепровья, вып. 2. Сумы, 1994. РГАСНТИ 26.891. С. 27-35.
4. Бова О.В. Важкі метали в ґрунтотворних породах лісостепу Сумщини // Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка у 2010 р. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2011. С. 115-116.
5. Бова О.В. Гранулометричний аналіз лесовидних суглинків та алювіальних відкладів лісостепу Сумщини // Матеріали наукової

						конференції за підсумками науково-дослідної та науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2013 році / за заг. ред А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 234 с. Підвищення кваліфікації: Сумський національний аграрний університет, стажування, березень 2019 р. Свідоцтво № 4-19.	
115002	Корнус Олесья Григорівна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, рік закінчення: 2001, спеціальність: 010103 Географія та біологія, Диплом кандидата наук ДК 058695, виданий 10.03.2010, Аттестат доцента 12ДЦ 040296, виданий 31.10.2014	12	ОК 2.07 Основи технологій виробництва	Кандидат географічних наук. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Тема кандидатської дисертації: «Територіальна організація системи обслуговування населення Сумської області та шляхи її вдосконалення» Доцент кафедри загальної та регіональної географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.1. - 2 публікації у Scopus, 4 - Web of Science Core Collection; П.2 – 59 фахових публікацій; П.3 – 4 навчальних посібника (2 з грифом МОН), 4 монографії; П.8 – керівник 3-х науково-дослідних тем; П.9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; Член журі II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук; П.10 – завідувач кафедри; П.11 – член Спеціалізованої вченої ради К.64.051.23 у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна; П.13 – 13 методичних вказівок; П.14 – керівництво 2 студентами, які зайняли призове місце у II етапі Всеукраїнського

конкурсу студентських наукових робіт; керівництво проблемною групою; П.16 – член Українського географічного товариства; П.17 – досвід практичної роботи за спеціальністю – 12 років.

Наукові публікації за тематикою курсів:

1. Корнус О.Г., Корнус А.О. Основи технологій виробництва: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. 36 с.
2. Наявні наукові статті у фахових виданнях та журналах, включених до міжнародних наукометричних баз за тематикою курсу.
3. Корнус О. Методичні особливості викладання навчальної дисципліни «Основи технологій виробництва» // Часопис соціально-економічної географії: міжрегіон. зб. наук. праць. Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. Вип. 23 (2). С. 59-69.
4. Корнус А., Корнус О. Географічні аспекти трансформації промисловості Сумської області на початку ХХІ століття // Вісник Київського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Географія. 2017. Вип. 3(68)/4(69). С.108-112.
5. Приходько О.О., Корнус О.Г. Територіальна організація та галузева структура харчової промисловості Сумської області // Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки / голов. ред. Б. М. Нешатаєв. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. Вип. 6. С. 135-139.
6. Корнус О.Г., Голосніченко А.Б. Сучасні тенденції розвитку сільського господарства України

						<p>// Наукові записки Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка. Географічні науки. Вип.5 : [збірник наукових праць / наук. ред. Б. М. Нешатаєв, А. О. Корнус та ін.]. Суми : Вінніченко М.Д., СумДПУ, 2014. С. 99-103.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, кафедра географії, стажування «Сучасні технології навчання географії в закладах вищої освіти», лютий-березень 2017 р.</p> <p>Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/379 від 10.03.2017 р.</p> <p>Університет природничих наук у Любліні (м. Люблін, Польща), науково-педагогічне стажування на тему «Ефективні методики викладання в галузі біології, екології, географії, геології, хімії та фізики» за фахом «Природничі науки», 16 листопада - 28 грудня 2020 р.</p> <p>Сертифікат про підвищення кваліфікації: № NSI 162807-UPL від 28.12.2020 р.</p>
102815	Бова Олександр Васильович	Доцент, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 023274, виданий 26.06.2014, Атестат доцента ДЦАР 005815, виданий 01.07.1997	35	<p>ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства</p> <p>Кандидат географічних наук, 11.00.01 – фізична географія, геофізика і геохімія ландшафтів. Тема кандидатської дисертації: «Современное состояние и техногенная трансформация ландшафтов Сумского Приднепровья»</p> <p>Доцент кафедри загальної географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.3 – 6 навчальних посібників; П.9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; П.10 – завідувач кафедри (1994-2006 рр); П.14 – керівництво постійно діючою студентською</p>

науковою проблемною групою;
П.16 – дійсний член Українського географічного товариства;
П.17 – досвід практичної роботи за спеціальністю – 37 років
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Бова О.В. Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства. Суми: ФОП Цьома С.П., 2017. 84 с. (навчальний посібник).
2. Бова О.В. Важкі метали в ґрунтах лісостепу Сумської області // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки / Ред. кол.: Б.М. Нешатаєв, А.О. Корнус та ін. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. Вип. 9. С.42-48.
3. Бова О.В. Основні риси масопотоків деяких важких металів в лісостепових ландшафтах Сумської області // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. Вип. 11 : [збірник наукових праць / наук. ред. Б.М. Нешатаєв, А.О. Корнус та ін]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. С. 27-32.
4. Бова О.В. Два типи ландшафтів // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2008. № 6-8. Спецвипуск „Сумщина – перлина Слобідської України”.
5. Макієвська В.А., Бова О.В. Дегуміфікація ґрунтів Лісостепу Сумської області // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. Вип. 10 [збірник наукових праць / наук.ред. Б.М. Нешатаєв, С.І. Сюткін та ін]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2019. С. 20-24.
6. Атлас Сумської області (ландшафтна карта та карта фізико-географічного районування). Київ, ДНВП “Картографія”, 1995. С. 22.
Підвищення

						кваліфікації: Сумський національний аграрний університет, стажування, березень 2019 р. Свідоцтво № 4-19.	
187307	Сюткін Сергій Іванович	Доцент, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 011079, виданий 13.06.2001, Атестат доцента о2ДЦ 000298, виданий 24.12.2003	31	ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії	Кандидат географічних наук, 11.00.02 – економічна та соціальна географія; Тема кандидатської дисертації: «Суспільно-географічні напрями оптимізації виробничого комплексу Сумської області з метою поліпшення екологічної ситуації». Доцент кафедри регіональної географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 2 – 12 публікацій у наукових фахових виданнях України. П. 3 – 4 навчальних посібники. П. 9 – член журі III-IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; член журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН. П. 10 – заступник декана факультету (1996-2001 рр.). П. 13 – 14 найменувань: 1 – навч.-метод. посібник, 3 курси лекцій, 10 методичних вказівок. П. 14 – керівництво студентом, який зайняв призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді з географії; керівництво студентами, які зайняли призові місця на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт; керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою. П. 16 – дійсний член Українського географічного товариства П. 17 – досвід практичної роботи за спеціальністю 31 рік. Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Kornus O., Kornus A., Siutkin S., Korol O., Danylchenko O. Scientific and methodological

foundations for the formation of industrial clusters and substantiation of the cluster concept for the development of industrial complexes // Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration: scientific monograph / Edited by Dr.oec. Prof. Maksym Bezpartochnyi, Dr.oec. Prof. Viktoriia Riashchenko, Dr.paed. Nina Linde, 2nd edition. Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences, 2020. P. 28-37.

2. Сюткін С.І. Політична географія : навчальний посібник. Суми: ВПП «Фабрика друку», 2017. 120 с.

3. Сюткін С.І. Курс лекцій з географії світового господарства. Суми : СумДПУ, 2020. 142 с.

4. Сюткін С.І. Сучасна географія і класифікація наук // Збірник матеріалів наукового круглого столу «Актуальні проблеми сучасної географічної науки та освіти», м. Суми, 7 жовтня 2016 р. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. С. 3-5.

5. Гоженко Л.П., Сюткін С.І. Соціально-географічний аналіз регіональної ідентичності населення Сумщини // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. 2020. Том 2. Вип. 1. С. 120-134.

6. Siutkin S. Resources and opportunities for the development of event tourism in Ukraine / S. Siutkin, A. Kornus, O. Kornus, O. Danylchenko // Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii. – 2017. – Tom 11. Rocznik VI. No 1. – P. 111-126.

Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, тема стажування: “Регіональна економічна і соціальна географія:

						<p>напрями і перспективи розвитку”, 14.12.2020р.- 12.02.2021р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації №62/20-21СТ. Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, курси підвищення кваліфікації «Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес», лютий 2017 р. Посвідчення: Серія ПВ 02125510/000182-17</p>	
367163	Король Олена Миколаївна	Старший викладач, Сумісництво	Природничо-географічний факультет	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, рік закінчення: 2000, спеціальність: 0101 Фізика і математика, Диплом кандидата наук ДК 056536, виданий 26.02.2020</p>	8	<p>ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних</p>	<p>Кандидат педагогічних наук, 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Тема кандидатської дисертації «Формування інформатичної компетентності майбутніх бакалаврів освіти на засадах диференційованого підходу» Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.1. – 1 наукова публікація у базі SCOPUS, 3 наукових публікацій у базі Web of Science Core Collection; П.2 – 14 фахових публікацій; П.8 – керівник 1 науково-дослідних тем; П.13 – 4 методичних вказівок; П.14 – керівництво проблемною групою; П.17 – досвід практичної роботи за спеціальністю – 8 років 9 місяців. Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Korol O., Kornus O., Kornus A. Peculiarities of using geoinformation systems in training of future geography specialists in higher education institutions // Часопис соціально-економічної географії. 2020. Вип. 28. С. 35-42. 2. Король О.М. Робота з елементарною ГІС в процесі інформатичної підготовки майбутніх бакалаврів географії //Фізико-математична освіта : науковий журнал. Вип. 3 (25). Ч.</p>

						<p>2 / Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Фізико-математичний факультет редкол.: О.В.Семеніхіна (гол.ред.) [та ін.]. Суми : [СумДПУ ім. А.С.Макаренка], 2020. С. 81-87.</p> <p>3. Король О.М., Корнус О.Г., Корнус А.О. ГІС-технології у підготовці майбутніх учителів географії // Monografia pokonferencyjna 30 Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Science, Research, Development" (Czestochowa, 29.06.2020-30.06.2020). Warszawa, Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour». v.06. 2020. С. 10-12.</p> <p>4. Король О.М. Особливості застосування Map Viewer програми ArcGis у підготовці майбутніх географів // П'яті Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 9-11 жовтня 2020 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; [упорядник Корнус А. О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2020. 193 с. 1 електр. опт. диск (CD-R). С. 151-153. Підвищення кваліфікації: Український інститут інформаційних технологій в освіті КПІ ім. Ігоря Сікорського (УІТО) «Світовий центр даних «Геоінформатика та сталий розвиток» курс «Вступ до ГІС (ArcGIS) Основи геоінформаційних технологій» (жовтень-грудень 2020 р.) Свідоцтво ПК №02070921/006181-20</p>	
367163	Король Олена Миколаївна	Старший викладач, Сумісництво	Природничо-географічний факультет	Диплом спеціаліста, Сумський державний	8	ОК 2.03 Основи наукових досліджень	Кандидат педагогічних наук; 13.00.04 – теорія і методика професійної

педагогічний
університет
імені А.С.
Макаренка, рік
закінчення:
2000,
спеціальність:
0101 Фізика і
математика,
Диплом
кандидата наук
ДК 056536,
виданий
26.02.2020

освіти.
Тема кандидатської
дисертації
«Формування
інформатичної
компетентності
майбутніх бакалаврів
освіти на засадах
диференційованого
підходу»
Виконуються пункти
П. 30 Ліцензійних
умов:
П.1. – 1 наукова
публікація у базі
SCOPUS, 3 наукових
публікацій у базі Web
of Science Core
Collection;
П.2 – 14 фахових
публікацій;
П.8 – керівник 1
науково-дослідних
тем;
П.13 – 4 методичних
вказівок;
П.14 – керівництво
проблемною групою;
П.17 – досвід
практичної роботи за
спеціальністю – 8
років 9 місяців.
Наукові публікації за
тематикою курсів:
1. Korol O., Kornus O.,
Kornus A. Peculiarities
of using geoinformation
systems in training of
future geography
specialists in higher
education institutions
// Часопис соціально-
економічної географії.
2020. Вип. 28. С. 35-
42.
2. Корнус А. О.,
Корнус О. Г., Король
О. М., Нешатаєв Б. М.
Основи наукових
досліджень:
методичні вказівки
для виконання
практичних та
самостійних робіт.
Суми: СумДПУ імені
А. С. Макаренка, 2020.
40 с.
3. Корнус О. Г., Корнус
А. О., Сюткін С. І.,
Данильченко О. С.,
Нешатаєв Б. М.,
Король О. М.
Методичні вказівки до
написання
кваліфікаційних робіт
для спеціальностей
106 Географія та 014
Середня освіта
(Географія) . Суми :
СумДПУ імені А.С.
Макаренка, 2020. 36 с.
Підвищення
кваліфікації:
Український інститут
інформаційних
технологій в освіті
КПІ ім. Ігоря
Сікорського (УІТО)
«Світовий центр
даних
«Геоінформатика та

						сталий розвиток» курс «Вступ до ГІС (ArcGIS) Основи геоінформаційних технологій» (жовтень-грудень 2020 р.). Свідоцтво ПК №02070921/006181-20	
188530	Скляр Анатолій Михайлович	Доцент, Основне місце роботи	Природничо-географічний факультет	Диплом кандидата наук ХМ 009027, виданий 12.11.1981, Атестат доцента ДЦ 004906, виданий 10.10.1988	39	ОК 2.02 Хімія з основами геохімії	Кандидат хімічних наук; 02.00.06 – хімія високомолекулярних сполук. Тема кандидатської дисертації: «Дослідження гідродинамічних властивостей полімергомологів хітозану і його хлористо-водневої солі». Доцент кафедри хімії та методики навчання хімії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.1.– 5 наукових публікацій у базі SCOPUS; П.3. 2 навчальних посібника з грифом ЗВО; П.8. – індивідуальна тема: «Створення нових біоматеріалів на основі хітозану та його похідних» П.12. – 2 патенти на корисну модель; П.17 – 38 років Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Скляр А. М. Збірник задач з неорганічної хімії біогенних елементів з розв'язаннями. Суми: ФОП Цьома С. П. 2020. 84 с. Навчальний посібник для студентів спеціальності «біологія та хімія». 2. Скляр А. М. Основи хімії високомолекулярних. Суми: ФОП Цьома С. П. 2016. 132 с. Навчальний посібник для студентів спеціальності «хімія та інформатика». 3. Petrov I., Kalinkevich O., Pogoriev M., Kalinkevich A., Stanislavov A., Sklyar A., Danilchenko S., Yovcheva T.. Dielectric and electric properties of new chitosan-hydroxyapatite materials for biomedical application: Dielectric spectroscopy and corona treatment. – Carbohydrate Polymers 151, 2016, С. 770-778. 4. Голубнича В.М.,

							<p>Трофименко Я.В., Калінкевич О.В., Корнієнко В.В., Скляр А.М. Антибактеріальна дія комплексних препаратів на основі хітозану та наночастинок міді. – Biomedical and biosocial anthropology, 2016, № 26, С. 74-76. 5. Kalinkevich O.V., Karpenko O.Y., Trofimenko Y.V., Sklyar A.M., Iliashenko V.Y., Kalinkevich A.N., Baturin V.A., Danilchenko S.N..Formation of antibacterial coating on chitosan matrices by magnetron sputtering. – Ukrainian Conference with International participation chemistry, physics and technology of surface and Workshop nanostructured biocompatible. Bioactive materials. 24- 25 травня 2017 р. С. 79. Підвищення кваліфікації: Інститут прикладної фізики НАН України, відділ радіаційної біофізики, наукове стажування «Створення нових біоматеріалів на основі хітозану та його похідних», лютий 2017 р.</p>
196417	Пухно Світлана Валеріївна	Доцент, Основне місце роботи	Навчально- науковий інститут педагогіки і психології	Диплом кандидата наук ДК 041826, виданий 20.09.2007, Атестат доцента 12/ДЦ 029550, виданий 23.12.2011	18	ОК 2.01 Психологія	<p>Кандидат психологічних наук; 19.00.01 – загальна психологія, історія психології. Тема кандидатської дисертації: «Університетська психологія в Україні в першій половині XIX століття». Доцент кафедри психології. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.2 – 17 фахові видання; П.3 - 5 наявність виданого навчального посібника; П.13 – 7 наявність рекомендацій; П.14 - керівництво роботою студентського наукового гуртка «Актуальні проблеми психології особистості»; П.15 – 14 науково- популярні та дискусійні публікації з наукової та проф. тематики;</p>

П. 17 – науково-педагогічний стаж – 17 р. 5 міс.
Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Пухно С. В., Щербак Т. І. Значення психологічного клімату групи та особливостей мотивації навчання в процесі соціально-психологічної адаптації першокурсників закладу вищої освіти . Психологічний часопис : збірник наукових праць / за ред. С.Д. Максименка. № 1. Вип. 6. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2020. С.119-130.
2. Пухно С.В., Важинський С. Е. Інноваційні педагогічні технології як умова формування психологічної культури майбутніх фахівців. Розвиток психологічної культури особистості в процесі безперервної освіти: монографія / кол. авт. ; під ред. С. Б. Кузікової, Г. Є. Улунової. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2018. С. 87-104.
3. Пухно С. В. Особливості кризи юнацького віку як чинник проходження адаптації першокурсників ВНЗ. Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя : збірник наукових праць / [за ред. : Кузікової С. Б., Щербакової І. М.]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. С. 183-186.
4. Пухно С. В. Значення соціально-психологічного клімату навчальної групи закладу вищої освіти в процесі підготовки сучасного фахівця. Психологічні координати розвитку особистості : реалії і перспективи : зб. наук. матеріалів V Міжнарод. наук.-практ. онлайн-конф. (27-28 квітня 2020 р., м. Полтава). Полтава, 2020. С. 134-137.
Підвищення кваліфікації:

						Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, курси підвищення кваліфікації за спеціальністю викладач психології, січень – лютий 2017 р. Свідоцтво ПК №021397713332-17.	
78680	Титович Андрій Олександрович	Доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут фізичної культури	Диплом магістра, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 2002, спеціальність: 010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура, Диплом кандидата наук ДК 018918, виданий 17.01.2014, Аттестат доцента 12ДЦ 045362, виданий 15.12.2015	17	ОК 1.05 Фізичне виховання	Кандидат наук з фізичного виховання та спорту; 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт. Тема кандидатської дисертації: «Залежність результатів виконання спортивних вправ від психічного стану студентів, що займаються спортом». Доцент кафедри спортивних дисциплін та фізичного виховання. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П.1 – 4 – статті у наукометричних базах; П.2 – 5 – фахові публікації; П.3 – 1 – наявність виданої монографії; П. 13 – 1 – наявність виданого посібника; П.15 – 4 – наявність наук.-методичних публікацій; П.17 – досвід практ. роботи за спеціальністю (16 років) Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Титович А.О., Востоцька І.Ф., «Індивідуально-психологічна сфера в спортивній діяльності». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка; Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2017. № 1 (65). С. 228–240. 2. Титович А.О., Востоцька І.Ф. «Психічний стан як характеристика психічної діяльності спортсмена». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка; Суми : СумДПУ ім. А. С.

						<p>Макаренка, 2017. № 5 (69).</p> <p>3. Титович Андрій, Востоцька Ірина. Роль психічного стану в діяльності людини. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. № 1 (75). С. 86 – 95.</p> <p>4. Титович А.О., Томенко О.А., Головченко О.І., Востоцька І. Ф. Індивідуалізація тренувального процесу на основі врахування психічного стану спортсменів: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 168 с.</p> <p>5. Востоцька І.Ф., Головченко О.І., Титович А.О.. Програма підготовки студентів у закладах вищої освіти нефізкультурного профілю з «Бадмінтону» / Методичні рекомендації – Суми: Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2018. 80 с.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. 19.02.18 р. – 19.03.18 р. Довідка № 66/3 від 19.03.2018.р.</p>
86087	Шамшина Наталія Володимирівна	Старший викладач, Основне місце роботи	Фізико-математичний факультет	Диплом магістра, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, рік закінчення: 2018, спеціальність: 014 Середня освіта	31	<p>ОК 1.04 Інформаційно-комунікаційні технології</p> <p>Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 2 – 5 фахових публікацій; П. 13 – 1 (навч. посібн.), 3 (практикум); П. 14 – керівництво студентським науковим гуртком; П. 15 – 7 (науково-популярні публікації). Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Шамшина Н.В. Інформатика. Система управління базами даних Microsoft Access. Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. 72 с. 2. Шамшина Н.В. Інформатика. Використання табличного процесора Microsoft Excel.</p>

						<p>Практикум. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2015. 65 с.</p> <p>3. Шамшина Н.В. Інформаційні системи та технології в індустрії туризмі. Створення інформаційних систем в Microsoft Access. Практикум. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2017. 67 с.</p> <p>4. Дегтярьова Н.В., Петренко С.І., Шамшина Н.В. Спецлабпрактикум з інформатики. Збірник завдань. Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. 46 с.</p> <p>5. Шамшина Н.В. Методичні аспекти вивчення СУБД ACCESS: створення інформаційних систем. Професійна підготовка вчителя в умовах цифрового освітнього середовища / за заг. ред. О.В. Семеніхіної. Суми, 2020. С. 140-178.</p> <p>Підвищення кваліфікації: Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, підвищення кваліфікації «Методичні аспекти вивчення, створення інформаційних систем в Access», 05.02.2020 р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації №02125510/001072-19</p>	
41512	Теренко Олена Олексіївна	Доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної та слов'янської філології	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка, рік закінчення: 2009, спеціальність: 010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська), Диплом кандидата наук ДК 021728, виданий 16.05.2014, Аттестат доцента АД 001115, виданий 05.07.2018</p>	7	ОК 1.03 Іноземна мова	<p>Кандидат педагогічних наук; 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Тема кандидатської дисертації: «Розвиток вищої жіночої освіти в США друга половина ХХ ст. початок ХХІ ст.»</p> <p>Доцент кафедри практики англійської мови.</p> <p>Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов:</p> <p>П.1 – 2 наявність наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Web of Science;</p> <p>П. 2 – 13 фахові видання;</p> <p>П. 3 – 4 наявність виданих посібників (у співавторстві);</p>

						<p>П. 8 – виконавець проекту; П. 11 – 1 офіційний опонент; П 17. - досвід роботи за спеціальністю більше 6 років. Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Ключко Л.І., Теренко О.О. Academic Writing : the Basics: Manual . Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 88 с.. 2. Ключко Л.І., Теренко О.О. English For Freshmen. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 100 с. 3. Теренко О.О. Lexical Subsystem of English(Лексична підсистема англійської мови) (англійською мовою). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки « Англійська мова» Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка 2014. 100 с. 4. Terenko O. Enjoy Reading and Analyzing English Newspapers: manual . Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 108 с. 5. Terenko O.O. Use of project-based learning of adult sat corporate universities in the USA and Canada Journal of intercultural management. 2017. Volume 9. Issue 4. P. 31-45. 6. Terenko O.O. How to Teach Pedagogy Courses Online at University in COVID-19 Pandemic Search for answers. Revista romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala. 2020. Volume 12. Issue 1. P.173-179. Підвищення кваліфікації: Сумський національний аграрний університет, кафедри іноземних мов, стажування, 11.11. 2019 р. - 27.12. 2019 року. Довідка №4207</p>	
154834	Рудь Ольга Николаївна	Доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної та слов'янської філології	Диплом кандидата наук ДК 018045, виданий 12.03.2003, Атестат доцента ДЦ	30	ОК 1.02 Українська мова за професійним спрямуванням	Кандидат філологічних наук, 10.02.01 – українська мова. Тема кандидатської дисертації: «Структура,

010354,
виданий
17.02.2005

семантика та функціонування складних прикметників в українській поетичній мові ХХ століття». Доцент кафедри педагогіки, психології та методики початкового навчання. Відповідальний виконавець наук. тем «Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців» (ДР№0113U004663); «Формування культуромовної особистості фахівця в умовах неперервної освіти» (ДР №0118U606585); Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 2 – 5 статей у фахових виданнях; 1 – в закордонному; П. 8 – відповідальний виконавець наук. теми; П. 9 – Член журі II етапу Міжнародного конкурсу знавців української мови імені П.Яцика. Експерт-консультант обласного етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури (2020 р.); П. 10 – в.о.заст. декана (до 31.08.16 р.); П. 13 – 1 словник, 2 довідники; 4 метод. рек., 2 зб. тестових завдань; П. 14 – керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком; П. 16 – участь у Ресурсному центрі вчителів української мови і літератури; П. 17 – 30 років (досвід практичної роботи за спеціальністю); П. 18 – підготовка експертно-філологічних довідок для установ і організацій; проведення лекцій в обшладі. Наукові публікації за тематикою курсів:
1. Рудь О.М. Педагогічна майстерність учителя в історії західноєвропейської наукової думки. Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник

наукових праць
КНЛУ, № (2) 58 / Заг.
редакція – проф.
Матвієнко О. В.,
укладач – канд. пед.
наук, доц. Кудіна В. В.
Київ : Вид. центр
КНЛУ, 2018. С. 12–16

2. Рудь О.М.
Структурно-
семантичні моделі
складних
прикметників з
другим компонентом
із семою «дія» (на
матеріалі української
поезії ХХ століття) //
Вчені записки
Таврійського
національного
університету імені В. І.
Вернадського. Серія:
Філологія. Соціальні
комунікації. Том 31
(70) №2. 2020. С. 44-
49 .

3. Рудь О.М.
Українська мова для
державних
службовців: методичні
рекомендації. Суми :
ФОП Цьома С.П.,
2019. 110 с.

4. Сучасна українська
літературна мова.
Орфоепія. Графіка.
Орфографія.
Лексикологія :
Збірник тестових
завдань / Укладач
Рудь О.М. / Суми:
СумДПУ імені А.С.
Макаренка, 2019. 79 с.

5. Офіційно-діловий
стиль української
мови: правописні
норми: Методичні
рекомендації / Автор-
розробник, упорядник
Рудь О. М. Суми :
СумДПУ імені А. С.
Макаренка, 2019. 68
с.

6. Рудь О. М. Вступ до
мовознавства :
Методичні
рекомендації. Суми :
СумДПУ імені А.С.
Макаренка, 2020. 92
с.

7. Історія української
лексикографії :
Методичні
рекомендації / Автор-
укладач Рудь О. М.
Суми : СумДПУ імені
А.С. Макаренка, 2020.
101 с.

Підвищення
кваліфікації:
Сумський обласний
інститут
післядипломної
педагогічної освіти,
факультет
підвищення
кваліфікації та
перепідготовки,
стажування з
09.10.2017 р. по
09.11.2017 р.;

						Свідоцтво про підвищення кваліфікації (Серія ПК № 02139771 6199-17); - Київський університет імені Бориса Грінченка, Інститут філології, підвищення кваліфікації на серії майстер-класів з новітніх методик навчання української мови «Академія ігрових технологій» 27 жовтня 2018 р.; сертифікат; Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (навчання за програмою: англійська мова) з 08.01.2020 по 05.02.2020 свідоцтво ПК № 02125510/001076-19; Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки, стажування з 17.02.2020 р. по 27.03.2020 р.; Свідоцтво про підвищення кваліфікації Серія ПК 02139771 15779-20 від 27 березня 2020 р.)	
135922	Корнус Анатолій Олександров ич	Доцент, Основне місце роботи	Природничо- географічний факультет	Диплом кандидата наук ДК 001163, виданий 25.06.1998, Атестат доцента ДЦ 004098, виданий 26.02.2002	25	ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії	Кандидат географічних наук, 11.00.11 - конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Тема кандидатської дисертації: «Радіоформуюча структура дендрогенних радіогеосистем для цілей дистанційного зондування» Доцент кафедри географії. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 1 – 8 - статті у виданнях, що входять до наукометричних баз, зокрема Scopus (2) та Web of Science Core Collection (6) П. 2 – 115 - статті у фахових виданнях; П. 3 – 5 - наявність 4-х монографій та 1 навчального посібника; П. 7 – 1 - член НМК МОН за спеціальністю 106 Географія (2017- 2019) П. 9. – 2 - робота у складі журі III етапу

Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів (1), II етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук (1).

П. 10. – 1 – заступник декана факультету з навчальної роботи; наукової роботи

П.11. – 1 - офіційний опонент;

П.13 – 16 - наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів/конспектів лекцій/практикумів/м'єтичних вказівок/рекомендацій;

П. 14 – керівництво постійно діючою студентською науковою проблемною групою;

П. 16 – член Українського географічного товариства;

П. 17 – 2 - досвід практичної роботи за спеціальністю 25 років.

Наукові публікації за тематикою курсів:

1. Корнус А.О. Картографія з основами топографії: Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 44 с.
2. Корнус А. О. Атлас сільського господарства Сумської області . Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2019. 30 с.
3. Korol O., Kornus O., Kornus A. Peculiarities of using geoinformation systems in training of future geography specialists in higher education institutions // Human Geography Journal. . 2020. Вип. 28. С. 35-42.
4. Корнус О.Г., Корнус А.О. Картографування освітнього обслуговування населення Сумської області та його використання у навчальному процесі // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії : Зб. наук. праць. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна,

2010. Вип. 11. С. 91-98.

5. Корнус А.О., Корнус О.Г. Картографування регіональної системи медичного обслуговування населення (на прикладі Сумської області) // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії : Зб. наук. праць. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. Вип. 14. С. 54-59.

6. Корнус А.О. Картографування трансформації структури валової доданої вартості регіональних соціогеосистем України // Проблеми безперервної географічної освіти та картографії. 2014. Вип. 20. С. 66-69.

7. Корнус А.О., Корнус О.Г., Шищук В.Д. Картографування поширеності деяких видів хвороб населення Сумської області // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. 2015. Вип. 22. С. 78-81.

8. Корнус А.О., Корнус О.Г., Шищук В.Д. Роль картографічного методу в територіально-нозологічному аналізі (на прикладі серії медико-географічних карт Сумської області) // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. 2016. Вип. 25. С. 57-61.

Підвищення кваліфікації: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, стажування «Навчально-методичні засади викладання фізико-географічних та картографічних дисциплін», лютий-березень 2017 р.

Довідка про підвищення кваліфікації № 01-15/380 від від 10.03.2017 р. Сумський державний університет, програма підвищення кваліфікації «Дистанційні технології навчання в СумДУ», 2-16.10.2019

						р. Посвідчення про підвищення стажування ППІ№ 3464
85137	Турков Володимир Вікторович	Доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин	Диплом кандидата наук КН 014380, виданий 21.02.1997, Атестат доцента 12ДЦ 000815, виданий 19.02.2004	26	ОК 1.01 Історія та культура України
						Кандидат історичних наук; 00.07.02. – всевітня історія. Тема кандидатської дисертації: «Політика Росії щодо переселення бессарабських болгар на південноукраїнські землі 1856 – 1871 рр.» Доцент кафедри історії України. Виконуються пункти П. 30 Ліцензійних умов: П. 2 – 8 публікацій; П.3 - наявність виданого навчального посібника; П. 9 - Участь у складі журі обласного конкурсу «Мала академія наук»; П. 14 - керівн. постійно діючим студентським науковим гуртком; П. 16 – участь у професійних об'єднаннях за спеціальністю. Наукові публікації за тематикою курсів: 1. Турков В.В. Новітня історія України. 1944 – 1991 рр. Навчальний посібник. Суми: ФОП Цьома С. П., 2019. 134 с. 2. Турков В.В. Культурно-освітня політика радянської держави щодо болгарського населення України 20-30-их рр. XX ст. (джерелознавчий аспект) // Емінак: науковий щоквартальник. 2017. №2 (18) (квітень-червень) Т. 2. С.98-102. 3. Турков В.В. «Болгарський конфлікт» між Росією і Дунайськими князівствами та його вирішення (1860-1861 рр.) // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Т. 30 (69). № 1. 2019. С. 38-43. 4. Турков В.В. Заходи Української Центральної Ради в сфері освіти (березень 1917 р. – квітень 1918 р.) // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2019. №

		практика з географії (топографо-географічна)	конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
<i>ПРН 14. Пояснювати просторово-часову диференціацію географічної оболонки на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.</i>	☐	ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.
		ОК 2.10 Метеорологія та кліматологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.14 Загальне землезнавство	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
		ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит, залік.
		ОК 2.18 Історична географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних, залік.
		ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання

			(практична робота, розрахунково-графічні роботи).	практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
		ОК 2.20 Фізична географія України	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит.
		ОК 2.21 Палеогеографія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.22 Географія Сумської області	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
ПРН 13. Застосовувати загальні здоров'язберігаючі технології в професійній діяльності.	☐	ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
		ПП 1 Навчальна практика з географії (топографо-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.

		ОК 1.05 Фізичне виховання	Словесні (лекція, розповідь, бесіда); практичні методи навчання (практична робота).	Виконання практичних вправ, залік.
ПРН 12. Володіти знаннями з державної та іноземної мов для виконання професійних обов'язків.	☐	ОК 1.02 Українська мова за професійним спрямуванням	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, вправи).	Усне опитування, практичні завдання, тестові завдання, творчі роботи, контрольні роботи, поточний контроль, контрольна робота, іспит.
		ОК 1.03 Іноземна мова	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, вправи).	Поточні тематичні контрольні роботи, які містять тестові завдання різних типів (з вибірконими відповідями, з вільно конструйованими відповідями, з відповідями змішаного характеру) для перевірки рівня сформованості вмінь трьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письмо), залік.
		ОК 2.02 Хімія з основами геохімії	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота). Словесні (лекція, бесіда).	Усне та письмове опитування засобами онлайн-сервісів (Kahootit, Learning Apps, Google Forms та ін.), звіт за виконання лабораторних робіт, презентації результатів виконаних самостійно завдань та досліджень, залік.
		ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музеєзнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ПРН 11. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.	☒	ОК 1.01 Історія та культура України
ОК 1.02 Українська мова за професійним спрямуванням	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, вправи).			Усне опитування, практичні завдання, тестові завдання, творчі роботи, контрольні роботи, поточний контроль, контрольна робота, іспит.
ОК 2.01 Психологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний,			Усне та письмове опитування, тестування,

			проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, іспит.
		ОК 2.02 Хімія з основами геохімії	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота). Словесні (лекція, бесіда).	Усне та письмове опитування засобами онлайн-сервісів (Kahootit, Learning Apps, Google Formsta in.), звіт за виконання лабораторних робіт, презентації результатів виконаних самостійно завдань та досліджень, залік.
		ОК 2.03 Основи наукових досліджень	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, залік.
		ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музезнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
<i>ПРН 10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.</i>	☒	ОК 2.01 Психологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, іспит.
		ОК 2.07 Основи технологій виробництва	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентація, залік.

			(практична робота).	
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.20 Фізична географія України	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит.
		ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит, залік.
ПРН 9. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	☒	ОК 1.01 Історія та культура України	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, іспит.
		ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, іспит.
		ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.
		ОК 2.10 Метеорологія та кліматологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.11 Гідрологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-

			освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
		ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит, залік.
		ОК 2.18 Історична географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних, залік.
		ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
		ОК 2.21 Палеогеографія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.22 Географія Сумської області	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.12 Геоморфологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
ПРН 8. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології,	☒	ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання

<p>математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природничих та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.</p>			методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ПП 1 Навчальна практика з географії (топографо-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ОК 2.12 Геоморфологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
		ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.
		ОК 1.04 Інформаційно-комунікаційні технології	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Комп'ютерне тестування, результати виконання лабораторних робіт, залік.
		ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
	ОК 2.07 Основи технологій виробництва	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентація, залік.	
<p>ПРН 7. Визначити основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.</p>	☒	ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, іспит.
		ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.

			(лабораторна робота).	
		ОК 2.11 Гідрологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.12 Геоморфологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
		ОК 2.13 Рекреаційна географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.14 Загальне землезнавство	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
		ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музезнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.10 Метеорологія та кліматологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
<i>ПРН 6. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.</i>	☒	ОК 2.13 Рекреаційна географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музезнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання

		(практична робота).	практичних робіт, залік.
	ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
	ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
	ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
	ПП 1 Навчальна практика з географії (топографо-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
	ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
	ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та графічних робіт, залік, іспит.
	ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
	ОК 1.04 Інформаційно-комунікаційні технології	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Комп'ютерне тестування, результати виконання лабораторних робіт, залік.
	ОК 2.03 Основи наукових досліджень	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, залік.

ПРН 5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

☒	ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
	ОК 1.02 Українська мова за професійним спрямуванням	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, вправи).	Усне опитування, практичні завдання, тестові завдання, творчі роботи, контрольні роботи, поточний контроль, контрольна робота, іспит.
	ОК 2.03 Основи наукових досліджень	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, залік.
	ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
	ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, іспит.
	ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та графічних робіт, залік, іспит.
	ОК 2.10 Метеорологія та кліматологія	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
	ОК 2.13 Рекреаційна географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
	ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музезнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
	ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-

			освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
		ОК 2.21 Палеогеографія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.22 Географія Сумської області	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ПП 1 Навчальна практика з географії (топографо-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ОК 2.18 Історична географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних, залік.
ПРН 4. Аналізувати географічний потенціал території.	☒	ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.

ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
ОК 2.22 Географія Сумської області	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
ОК 2.07 Основи технологій виробництва	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентація, залік.
ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.13 Рекреаційна географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музезнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.20 Фізична географія України	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні	Усне та письмове опитування, тестування,

			освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит.
		ОК 2.21 Палеогеографія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
ПРН 3. Пояснювати особливості організації географічного простору.	☒	ОК 1.01 Історія та культура України	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, іспит.
		ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
		ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота, графічні та дослідні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, участь у дискусіях, іспит.
		ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, іспит.
		ОК 2.07 Основи технологій виробництва	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентація, залік.
		ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.
		ОК 2.11 Гідрологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
		ОК 2.14 Загальне	Частково-пошуковий;	Усне та письмове

землезнавство	інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
ОК 2.13 Рекреаційна географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит, залік.
ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.18 Історична географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних, залік.
ОК 2.19 Фізична географія материків та океанів	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.20 Фізична географія України	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит.
ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.

			(розрахунково-графічні роботи).	
		ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
ПРН 2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.	☒	ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота, графічні та дослідні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, участь у дискусіях, іспит.
		ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами ландшафтознавства	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, іспит.
		ОК 2.07 Основи технологій виробництва	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, презентація, залік.
		ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.
		ОК 2.14 Загальне землезнавство	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 4 Виробнича практика на	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний,	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне

		підприємстві (установі)	частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	опитування, тестування). Залік.
		ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	☒	ПП 1 Навчальна практика з географії (топографо-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 2 Навчальна практика з географії (фізико-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 3 Навчальна практика з географії (суспільно-географічна)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ПП 4 Виробнича практика на підприємстві (установі)	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий, дослідницький; практичні методи навчання (розрахунково-графічні, дослідні роботи).	Захист звіту (фронтальне або індивідуальне опитування, тестування). Залік.
		ОК 2.24 Курсова робота з фахових дисциплін (регіональна економічна і соціальна географія)	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.23 Курсова робота з фахових дисциплін (загальне землезнавство)	Частково-пошуковий; інтерактивні (презентація); практичні методи навчання (розрахунково-графічні роботи).	Залік.
		ОК 2.18 Історична географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних, залік.
		ОК 1.01 Історія та культура України	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, іспит.
		ОК 1.02 Українська мова за професійним	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний,	Усне опитування, практичні завдання, тестові завдання,

спрямуванням	частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, вправи).	творчі роботи, контрольні роботи, поточний контроль, контрольна робота, іспит.
ОК 1.03 Іноземна мова	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, вправи).	Поточні тематичні контрольні роботи, які містять тестові завдання різних типів (з вибірковими відповідями, з вільно конструйованими відповідями, з відповідями змішаного характеру) для перевірки рівня сформованості вмінь трьох видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, письмо), залік.
ОК 2.01 Психологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, іспит.
ОК 2.02 Хімія з основами геохімії	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота). Словесні (лекція, бесіда).	Усне та письмове опитування засобами онлайн-сервісів (Kahootit, Learning Apps, Google Forms та ін.), звіт за виконання лабораторних робіт, презентації результатів виконаних самостійно завдань та досліджень, залік.
ОК 2.03 Основи наукових досліджень	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, презентація, залік.
ОК 2.04 Геоінформаційні системи та бази даних	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація, інтерактивні системи ГІС); практичні методи навчання (практична робота).	Комп'ютерне тестування, результати виконання практичних робіт, залік.
ОК 2.05 Основи теорії суспільної географії	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота, графічні та дослідні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально-дослідне завдання, участь у дискусіях, іспит.
ОК 2.21 Палеогеографія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік.
ОК 2.06 Географія ґрунтів з основами	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний,	Усне та письмове опитування, тестування,

ландшафтознавства	проблемний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (лабораторна робота).	індивідуальна доповідь, іспит.
ОК 2.08 Геологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях, іспит, залік.
ОК 2.09 Картографія з основами топографії та геодезії	Частково-пошуковий, дослідницький; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, результати виконання лабораторних та графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.11 Гідрологія	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (лабораторна робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, залік.
ОК 2.13 Рекреаційна географія	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
ОК 2.14 Загальне землезнавство	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, участь у дискусіях, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, іспит.
ОК 2.15 Екскурсознавство з основами музеєзнавства	Частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних робіт, залік.
ОК 2.16 Регіональна економічна і соціальна географія	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, іспит, залік.
ОК 2.17 Економічна і соціальна географія України	Частково-пошуковий, проблемно-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології, презентація); практичні методи навчання (практична робота, розрахунково-графічні роботи).	Усне та письмове опитування, тестування, індивідуальне навчально-дослідне завдання, результати виконання практичних та розрахунково-графічних робіт, залік, іспит.
ОК 2.07 Основи технологій	Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний,	Усне та письмове опитування, тестування,

		виробництва	частково-пошуковий; інтерактивні (дистанційні освітні технології); практичні методи навчання (практична робота).	індивідуальна доповідь, індивідуальне навчально- дослідне завдання, презентація, залік.
--	--	-------------	--	--